

Jezuïeten

nr. 47 | herfst 2016

Afgiftekantoor: 3000 Leuven 1 *Erkenningsnummer P004583

Colofon

Jezuiten is een uitgave van de Vlaamse en de Nederlandse provincies van de Sociëteit van Jezus. Het verschijnt vier maal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden.

Giften:

Het blad is in principe gratis.
Giften zijn altijd welkom.
Vermeldt a.u.b. uw postadres.

Voor Nederland:
Stichting St. Claverbond,
Amaliastraat 13, 2514 JC Den Haag.
IBAN: NL85INGB 0000 828 228
BIC: INGBNL2A

Voor Vlaanderen:
vzw Lessiusvereniging,
Koninginnelaan 141
1030 Brussel
IBAN: BE75 4352 0592 8151
BIC: KREDBEBB
Mededeling: tijdschrift *Jezuiten*

Redactie:

Ward Biemans SJ, Guido Dierckx SJ,
Walter Fabri SJ, Eduard Kimman SJ
en Carola Lexmond-Kiepe

Adres voor Nederland:
Carola Lexmond-Kiepe
p/a Amaliastraat 13
2514 JC Den Haag
c.lexmond@prov.jezuiten.org
tel. 070 364 2922

Adres voor Vlaanderen:
Walter Fabri SJ
Kortewinkel 10
8000 Brugge
walter.fabri@jesuits.net
tel. 050 47 00 26

Abonnementenadministratie:

Voor Nederland:
c.lexmond@prov.jezuiten.org

Voor Vlaanderen:
marc.vannieuwenhove@jesuits.net

Verantwoordelijk uitgever:

Jan Stuyt SJ
Prinsstraat 17
B-2000 Antwerpen

ISSN 0167-2967

Op de voorpagina:
Familiedagen Drongen
Ann Van Assche, Walter
Fabri SJ, Marc Desmet SJ

FOTO: EUGÈNE VAN DEUTEKOM

VOORWOORD

Herfst is het seizoen met de vele kleuren in de natuur. Een tijdschrift als het onze kan er mee vergeleken worden. Elke rubriek heeft zijn eigen specifieke kleur. U lezer bepaalt de nuance.
Is het wel passend voor een jezuïet met sterrenkunde bezig te zijn? Kijk naar Atacama in dit nummer. Het was zomer en daarom plaatsten wij dit keer de Familiedagen in Drongen 'in de kijker'.
Hoe Wiggert Molenaar zijn vorming afsloot kunt u dit keer te weten komen. Paulo Dall'Oglio is een naam die wij u niet willen onthouden. Leeft hij nog? Er is een boek over hem verschenen. We hebben een uitgebreid in memoriam dit keer, over medebroeders die hun doel bereikten.
Hoe er met migranten gewerkt wordt in Brazilië? In het artikel rond het Centro Zanmi leest u er meer over. Universitair nieuws komt er uit Beiroet en uit Pretoria, waar een eredoctoraat is toegekend aan Jesajakenner Wim Beuken SJ.
Voor de Quick Scan gaan we naar Brugge dit keer bij Lut De Reu.
Het kleurenpallet komt tenslotte ten volle tot zijn recht in de Korte Berichten.

INHOUDSOPGAVE

ACTUALITEITEN – Magis 2016 Polen – <i>Sara Loobuyck</i>	3
Atacama. Kijken naar de hemel en verder – <i>Adam Hincks SJ</i>	5
QUICK SCAN – Lut De Reu	7
WERELDWIJD – Honderdveertig jaar universiteit <i>Saint Joseph</i> in Beiroet – <i>Roland Tomb en Michel Scheuer SJ</i>	7
KORTE BERICHTEN	9
IN DE KIJKER – Familiedagen Drongen – <i>Walter Fabri SJ</i>	14
ACTUALITEITEN – Eredoctoraat toegekend aan Wim Beuken SJ	16
KORT WERELDWIJD – Centro Zanmi – <i>Asturo Estrada Acosta SJ e.a.</i>	17
BOEKEN Uit liefde voor de islam. In het voetspoor van de in Syrië vermiste jezuïet Paolo Dall'Oglio	18
IN MEMORIAM – Gilbert Boomgaert SJ, Christian De Clercq SJ, Guy le Grelle SJ, Florent Jonckheere SJ, Christiaan van Nispen tot Sevenaer SJ, Frans Rens SJ, Nico Sprokel SJ, Frans Tromp SJ	20
JEZUÏET IN OPLEIDING – <i>Wiggert Molenaar SJ</i>	25
ACTIVITEITEN	27

ACTUALITEITEN

De Magisgroep tijdens het verblijf in Chorzów.

FOTO: TIME BALUWA

Magis 2016 - Polen

Polen, het thuisland van paus Johannes Paulus II en de heilige zuster Faustina, boodschappers van de goddelijke barmhartigheid. Het land ook, dat op velerlei manieren herinneringen oproept aan WO II en tijden van communisme. Maar nu in juli bovenal het gastland van de 14e internationale Wereldjongerendagen (WJD). Vanuit Magis, het ignatiaanse voorprogramma van de WJD, vertrek ik met een 15-tal jongeren richting het Silezische stadje Chorzów. Ieder met zijn eigen rugzak, gevuld met voorbij levenservaringen, én met het verlangen om God te vinden doorheen komende ontmoetingen en ervaringen.

Samen groeien

Zimbabwe, Spanje, Polen, Nederland en België. Dit zijn de landen van herkomst van de groep jongeren met wie ik een week lang in een dagcentrum voor mensen met een beperking verblijf. De eerste avond maken we samen een schilderij door middel van handafdrukken. Dit kunstwerk vormt de rode draad doorheen het experiment: samen werken en samen groeien in geloof, hoop en liefde, onafhankelijk afkomst, achtergrond of leeftijd. Liefdevol proberen we ons te ontfermen over de

mensen met een beperking die overdag het huis bevolken. Ze maken kaarsen, potten uit keramiek, schilderijen, bloemstukken... Met geduld en een niet aflatende glimlach leren ze ons hun kunsten aan. Ik sta versteld van hun talent en vrolijkheid. De beperkte mensen zijn minder beperkt dan ik, stel ik vast. God moet hen toch wel oneindig graag zien. Steeds meer wordt duidelijk dat de variëteit aan nationaliteiten de rijkdom is van onze groep. Er zijn de Afrikanen, die met hun gevoel voor dans en ritme overal waar ze komen grote vreugde brengen. En

dan de Spanjaarden, die door hun vrolijkheid en spontaneïteit leven geven. En tenslotte mogen we elke dag opnieuw proeven van de zo kenmerkende Poolse gastvrijheid. Vooroordelen en clichés verdwijnen al snel naar de achtergrond en maken plaats voor openheid en dankbaarheid. We vormen een eenheid te midden van verscheidenheid. We zijn *one body in Christ*.

Het geschenk van de liefde

Tijdens een van de voormiddagen staat een bezoek aan het bejaardentehuis gepland. De bewoners kijken reikhalzend uit naar de komst van ons, jongeren. *Dzień dobry* – goeiemorgen! We dansen en zingen, we glimlachen en omhelzen hartelijk. Zelfs als de taalbarrière communicatie niet mogelijk maakt, dan is er nog steeds de taal van de liefde die bruggen slaat van de ene mens naar de andere. 'Ik zou graag hebben dat jullie langer blijven', drukt Krystyna haar wens uit. Met pijn in het hart moet ik toch afscheid nemen van deze oudere generatie, die mij verrijkt met haar levenservaring en wijsheid. Midden in de week staat een bezoek aan de concentratiekampen in Auschwitz en Birkenau gepland, voordien onbekend terrein voor de Afrikanen uit de groep. Een zwarte bladzijde uit onze Europese geschiedenis wordt nu ook voor altijd in hun geheugen gegrift. 'Het blijft een moeilijke kwestie voor ons', vertelt een van de Poolse begeleiders. De rondleiding wijst ons op onze verantwoordelijkheid voor de toekomst. En herinnert er ons aan dat niet geweld, maar onvoorwaardelijke liefde en barmhartigheid de wapens zijn tegen haat en afgunst. Elke avond dwalen onze gedachten nog eens terug naar de voorbije dag en delen we in kleinere groepen onze ervaringen en gevoelens. Steeds meer besef ik dat elke dag uit een aaneenschakeling van geschenken bestaat. Soms zijn het kleine betekenisvolle woorden of gebaren, soms grootse ervaringen

Sara Loobuyck (r.) begroet de Poolse Krystyna.

FOTO: TIME BALUWA

en indrukken die Gods aanwezigheid en nabijheid tonen.

Pelgrimage van vertrouwen

'Zalig de barmhartigen, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.' (Mt. 5,7) Zo luidt het thema van de WJD in Krakau, de volgende stap op onze ontdekkingsstocht. Vele honderdduizenden jongeren komen hier samen om het geloof te beleven en te delen. In het hartje van Krakau is Jezus springlevend. 'De heilige Johannes Paulus II verheugt zich vanuit de hemel', klinkt het bij paus Franciscus. De laatste dag en nacht brengen we samen door op een groot veld. De weg ernaartoe is enkele kilometers lang. Door de hitte wordt de voettocht een ware pelgrimage. Gelukkig zijn er nog de inwoners van de stad, die ons van tijd tot tijd de nodige verkoeling bezorgen met tuinslangen en bekers water. Oudere mensen zwaaïen ons van op het balkon toe. En of we ons welkom voelen.

Samen met de paus bidden we tijdens de avondwake en vieren we eucharistie op zondag. Van achter het altaar kijkt Jezus ons doordringend aan. Twee stralen vinden hun weg vanuit zijn hart en lijken ons bijna aan te raken. 'Jezu, ufam tobie' of 'Jezus, ik vertrouw op U' is de boodschap die de heilige zuster Faustina via deze afbeelding aan de wereld meegeeft. *Barka*, het lievelingslied van paus Johannes Paulus II, klinkt melodieuze uit de kelen van het begeleidende koor. Een vredevol gevoel overvalt me. God omarmt elk van ons met zijn oneindige liefde en barmhartigheid.

De vader van de Kerk

Paus Franciscus moedigt de jonge generatie tijdens de WJD, als een trouwe, barmhartige vader, aan

om de wereld te veranderen. Hij roept ons op om zaaïers van hoop te zijn. Hij spoort ons aan om – als wegbereiders van de geschiedenis – een spoor achter te laten tijdens ons leven en onze stap schoenen aan te trekken. 'Deze tijd heeft geen jongeren nodig die op de sofa zitten', zegt hij treffend. 'Toon ons, volwassenen, dat het gemakkelijker is om bruggen te bouwen dan muren.'

De huidige kerkleider vraagt ons om een leven te leiden dat een geschenk is voor Jezus. Zijn woorden en zijn aanwezigheid in Krakau zijn een hart onder de riem voor mij en alle aanwezige jongeren om Gods koninkrijk hier op aarde te laten doorschemeren.

Paus Franciscus tijdens de aanbidding van het Allerheiligste. Op de achtergrond een deel van de afbeelding van Jezus zoals zuster Faustina die liet schilderen.

FOTO: JESUS HUERTA

Toekomst

Mooie, hoopvolle gesprekken, ontmoetingen en ervaringen vullen mijn levensrugzakje verder en maken mij als mens weer wat rijker. Ik wil de herinneringen bewaren in mijn hart, zoals een bron waar ik in het dagelijkse leven uit kan putten. Er rest een gevoel van dankbaarheid: voor de Kerk en de paus, voor de mensen die ik mocht ontmoeten, voor de wereld - die zo kwetsbaar is, maar tegelijk ook zoveel goedheid in zich draagt. En een zekere wilskracht, om als schaapje mijn Herder te volgen en net als Hij barmhartigheid uit te stralen naar de schaapjes die ik op mijn verdere levensweg zal ontmoeten.

Sara Loobuyck

Sara (* 1989) geeft Nederlandse les aan anderstaligen in Gent.

Atacama

Kijken naar de hemel en verder

Adam Hincks SJ is medewerker aan de Atacama Cosmology Telescope (ACT) in het noordelijk Andesgebergte in Chili. We laten hem aan het woord:

'We zijn in staat door de technologie van dit ogenblik en door de bekende wetenschappelijke theorieën geholpen, om vragen rond de ouderdom van het heelal en rond de samenstelling van het heelal beter te beantwoorden.

Ik werk onder andere in de Atacama Cosmology Telescope (ACT). Verschillende internationale instanties uit Canada, Chili, Zuid-Afrika, het V.K. en de V.S. werken er samen. De telescoop is gevestigd in de Atacama woestijn in Chili. Het is een unieke plek om het licht van het zeer jonge universum te kunnen observeren. Inderdaad, de ACT kan de periode 'zien' van kort na de *Big Bang* wanneer er nog geen sterren gevormd waren maar waar alle materie van het universum was verzameld in een heet en compact gas van waterstof en helium. De waarnemingen die het ACT tot nu maakte, laten ons beter verstaan hoe het universum er uit zag kort na de *Big Bang* en hoe het universum evolueerde tot sterren en sterrenstelsels.

We trachten nog altijd het ACT te verfijnen. Onlangs beëindigden we de installatie van onze jongste camera. Het is een privilege om op deze plek te kunnen werken, midden de woestijn en de bergen, om maar te zwijgen van het zien van de spectaculaire hemel 's nachts.

Ik heb gewoonlijk niet veel moeite om mensen te overtuigen van de waarde van sterrenkunde en ook niet om hen te vertellen dat het de moeite loont om er mee bezig te zijn. Anderzijds wordt de vraag wel gesteld of het voor een lid van een religieuze orde wel past om het grootste deel van zijn tijd aan dit onderzoekswerk te besteden? Er zijn heel wat redenen waarom de kerk in deze missie zichtbaar moet aanwezig blijven. Ik geef er drie: Heel wat mensen zijn onzeker over de relatie tussen geloof en wetenschap. Sommigen van hen verkla-

Magis 2016 in cijfers:

1600 pelgrims
400 vrijwilligers
200 jezuïeten
52 landen
97 internationale projecten ('experimenten')

De Atacama Cosmology Telescope. FOTO: M. HALPERN.

ren dat er geen samengaan tussen beide mogelijk is. Het is voor de Kerk van groot belang te laten inzien dat er geen fundamenteel conflict tussen geloof en wetenschap bestaat. Belangrijk is ook dat zij kan laten zien, door heel concrete acties, dat ze betrokken is bij de vooruitgang van de wetenschap. Het feit dat wij als wetenschappers met mensen van verschillende overtuigingen samenwerken is al een bewijs dat de Kerk tot de vooruitgang van de wetenschap wil bijdragen.

Ten tweede: wie met wetenschap bezig is engageert zich in cultuur, iets waaraan de Sociëteit van Jezus veel belang hecht. Jaren geleden, nog voor ik jezuïet was, gaf ik een lezing in Kaapstad in een school die een eenjarige cursus geeft voor Afrikaanse studenten die hun hogere studies beëindigd hadden. Een van de deelnemers legde mij uit dat de vooruitgang van een maatschappij niet alleen afhangt van de vooruitgang van de economie of van de technologie maar ook door cultuur. Hierin zit het wetenschappelijk onderzoek vervat. Hij had gelijk. Ontdekkingen in de sterrenkunde hebben een invloed op de cultuur. Denk maar hoe de beelden van de Hubble telescoop de verbeelding van velen hebben geprikkeld. De kerk kan door het verspreiden van de kennis van sterrenkunde een bijdrage leveren tot de cultuur. Ik mocht in 2014 meewerken aan de *Summerschool* van de Vaticaanse Sterrenwacht. Tweejaarlijks wordt deze bijeenkomst gehouden voor afgestudeerde astronomiestudenten van over heel de wereld, welke hun geloofsachtergrond ook is. Dit is een belangrijke bijdrage die de Vaticaanse Sterrenwacht, welke aan de jezuïeten is toevertrouwd, kan leveren aan allen die met sterrenkunde bezig zijn. Paus Franciscus kwam hen groeten: 'Ik wil jullie aanmoedigen om wat je hier vernam over sterren-

kunde ook in uw eigen landen door te geven. Zo weinig mensen hebben toegang tot deze kennis. Dit inzicht opent ons hart voor de grote vragen waarmee mensen bezig zijn: Waar komen wij vandaan? Waar gaan we naartoe? Heeft dit universum met zijn miljoenen sterrenstelsels enige betekenis?'

De derde reden waarom de Kerk het wetenschappelijk onderzoek best blijvend zou promoten is omdat het in de kern een contemplatieve houding veronderstelt. Vele astrofysici, niet allemaal, zijn niet gelovig. Maar wat zij met gelovigen gemeen hebben is het verlangen om het wonder in de waarheid te zien. Als astronomen niet zouden geïnteresseerd zijn in pure ontdekking, dan zouden ze beter andere beroepen kiezen waarmee ze meer geld kunnen verdienen. De echte drijfveer voor mensen in de sterrenkunde is het verlangen meer over de wereld te weten te komen. Dit fundamenteel menselijk verlangen vindt vervulling in het bestuderen van het uitspannel. Voor gelovigen is de nachtelijke hemel altijd een bron van inspiratie geweest. Ignatius sprak daar regelmatig over na zijn bekering. 'De grootste vertroosting die hij ontving was het als hij naar de hemel en naar de sterren keek. Dat deed hij veel en voor lange tijd.'

Ik ben blij dat ik reeds twee jaar een kleine bijdrage heb kunnen leveren tot de vooruitgang van de kennis van het universum.'

Adam Hincks SJ

Bron: Yearbook of the Society of Jesus 2016
vertaling: Walter Fabri SJ

Meer info: <http://act.princeton.edu/>
Adam Hincks SJ is medewerker aan de Atacama Cosmology Telescope (ACT) in het noordelijk Andesgebergte in Chili.

QUICK SCAN

Lut De Reu Vrijwilligster Inigo Brugge

Hoe heb je de jezuïeten leren kennen?

Vroeg, door mijn moeder eigenlijk. In haar atelier kwamen destijds voornamelijk Nederlandse jezuïeten hun maampak laten maken. Hier in Brugge was ik op zoek, als verpleegkundige met wisselende werkuren, naar een verzorgde warme liturgie. Zo is het begonnen.

Wanneer noem je iemand een vriend/vriendin?

Niet snel. Er moet daartoe een basis van vertrouwen zijn, van discretie ook. Het respect voor iemands' zijn is van belang. Ook de mate van vrijheid die gelaten wordt.

Hou je van kunst?

Door mijn beroep was het moeilijk de grote kunstscène te volgen. Wel hou ik van muziek. Die kan je beluisteren tussen je werktijden in.

Wat is je meest bewonderde persoon?

Mijn ouders, mijn familie.
Ik sta waar ik sta door hen. Ze gaven mij vertrouwen, maakten groei mogelijk. Ze stonden naast ons.

Wat is jouw idee van een gelukkig leven?

Als je leven kan doorgeven aan anderen.
Als je mensen in stilte nabij kan zijn. In mijn beroepsleven heb ik dat geleerd. Als je in de verpleging nachtdienst doet, dan kan je mensen echt nabij zijn. Ik ben een dankbare.

Wie is Ignatius in je leven?

Ik noem hem mijn *uitkijkpost*. Hij begeleidt mij op mijn pad. Hij leert mildheid tegenover mezelf en anderen beleven. Onderscheiden wat belangrijk is in het leven, leer je ook van hem.

Heb je een levensmotto?

En todo amary servir. (in alles liefhebben en dienen).

WERELDWIJD

Honderdveertig jaar universiteit Saint Joseph in Beiroet

In 1870 koopt pater Ambroise Monnot een stuk grond aan de rand van de stad. In 1875 vestigen zich hier een seminarie en een college – de universiteit Saint Joseph (USJ) is een feit.

De 'Franse' geneeskundefaculteit wordt geopend in 1883; rechten en ingenieurswetenschappen volgen in 1913. Na de Eerste Wereldoorlog zet de USJ haar geestelijke en educatieve project voort en geeft gehoor aan de behoeften van het Libanese volk na vier eeuwen Ottomaanse heerschappij en vier jaar oorlog. Generaal Weygand opent in 1923 het *Hôtel-Dieu de France*; dit is nog altijd open - ondanks aller-

lei wisselvalligheden en vele jaren van oorlog. Gedurende de burgeroorlog van 1975-1990 weet de USJ zich aan te passen - ondanks de emigratie van velen hebben de colleges altijd plaatsgevonden.

De tweede stichting

In 1975 besluit de rector, Jean Ducruet SJ, de universiteit opnieuw te stichten, haar te ontwikkelen

en haar een handvest en nieuwe statuten te geven om op die manier haar voortbestaan te verzekeren. De USJ functioneert tegenwoordig in het verlengde van deze moedige geloofsdaad. Eén van de eerste uitdagingen waar zij in 2015 voor staat is, volgens de rector, pater Salim Daccache SJ, die van autonomie en wel in vier opzichten. '(Autonomie) ten opzichte van de Sociëteit van Jezus – de banden met haar zijn vastgelegd in het handvest van 1975; tegenover Frankrijk – zij dient de USJ niet te beschouwen als een culturele dependance, maar als een partner; ten opzichte van de christelijke partijen – zij zouden de USJ niet moeten zien als religieus eigendom, maar als een gereedschap om de aanwezigheid van christenen in Libanon en het Nabije Oosten te versterken; en tegenover de Libanese autoriteiten die rekening zouden moeten houden met het speciale karakter van de universiteit: vrij van overheidsinsluiting en ten dienste van heel Libanon.' Sinds 1990 is de USJ zich doorlopend aan het reorganiseren, aan het verbreden en aan het openen naar nieuwe perspectieven, bijv. door de mogelijkheden van vorming en onderzoek te diversifiëren: godsdienstwetenschappen, medische wetenschappen en ziekenzorg, natuurwetenschappen, ingenieurswetenschappen en technologie, sociale wetenschappen, economie en bedrijfskunde, menswetenschappen en onderwijskunde.

De feestelijkheden rond het honderdveertigjarige bestaan

Op 23 september 2014 geeft pater Daccache het startsein voor de festiviteiten: seminars, congressen en andere feestelijke evenementen op allerlei gebied en in alle disciplines. Van de activiteiten die plaatsvinden, noemen we er drie speciaal: In januari 2015 – een internationale bijeenkomst over: 'Een jezuïetenuniversiteit in het Nabije Oosten: Welke rol? Welke missie?' Behalve pater Garanzini, afgevaardigde van pater generaal, komen er zes rectoren uit Frankrijk (Panthéon, Assas), uit de Verenigde Staten (Northeastern), India (Xavier University), Spanje (Deusto-Bilbao) en uit België (Namen) om hun ervaringen met betrekking tot het academische leven in een veranderende wereld te delen. In maart 2015 – de algemene vergadering van de

vereniging van Arabische universiteiten. De driehonderd deelnemers vertegenwoordigen tweehonderd universiteiten en onderwijsinstituten uit de Arabische wereld.

In mei 2015 – de 'Lentes van de geneeskunde-faculteit', een internationaal congres volledig gewijd aan de bio-ethiek. Deze bijeenkomst komt tot stand in samenwerking met het Universitair centrum voor ethiek, het Nationaal raadgevend comité van Libanon en rapporteurs en leden van het Internationaal comité voor bio-ethiek en van het Intergouvernementeel comité voor bio-ethiek van de UNESCO. Grote namen op het gebied van de bio-ethiek komen speciaal voor deze bijeenkomst: professor Didier Sicard, oud-president van het nationaal raadgevend comité met betrekking tot ethiek; professor Jean-François Mattéi, oud-minister van volksgezondheid en de paters Patrick Verspiere SJ en Bruno Saintôt SJ van het Centre Sèvres [Parijs]. Circa veertig experts in bio-ethiek leiden de debatten waaraan meer dan zeshonderd personen deelnemen.

Bij de opening van de feestelijkheden zegt de Libanese minister van cultuur: 'Sinds 1875 en de stichting van de USJ is er een onverklaarbare en quasi-instinctieve band – gegraveerd in de eerste steen van de gebouwen – tussen ons land en de Sociëteit van Jezus. Oorlog en gedwongen ballingschap zijn er nooit in geslaagd deze band los te maken die, zoals de wortels van een boom één worden met de aarde, een wezenlijk onderdeel geworden is van Libanon en het hart van de Libanezen.' Verder zei hij: 'Wij gedenken en eren pater Ducruet die zijn wil als een wal oprichtte tegen alle dreigementen en intimidaties en die het stokje heeft overgegeven aan waardige opvolgers, in het bijzonder de eerwaarde rector pater Daccache, onvermoeibaar vaandeldrager van de humanistische visie van de paters jezuïeten.' We zien elkaar opnieuw bij de honderdvijftigste verjaardag!

Professor Roland Tomb en pater Michel Scheuer SJ
vertaling: Wiggert Molenaar SJ

Bron: *Jésuites – nouvelles de la province de France*, hors-série 2016, pp. 50-51

AMSTERDAM

Begin september verwelkomde de Krijtberg Matthias Kramm SJ, een jonge Duitse medebroeder. Matthias zal drie jaar in onze gemeenschap verblijven om een doctoraat in de theologie te halen aan de Universiteit Utrecht. Hij maakt zijn proefschrift aan de faculteit wijsbegeerte over de relatie tussen ethiek en economie in ontwikkelingslanden. * Voor Bart Beckers en Gregory Brenninkmeijer is de zomerperiode in de Krijtberg niet rustiger dan normaal, maar wel anders. Er komen veel buitenlandse bezoekers voor de vieringen en het kerkgebouw. Achter de schermen wordt gewerkt aan de programma's van het nieuwe cursusjaar van de KrijtbergAcademie. * Bart van Emmerik heeft begin juli deelgenomen aan het Ignatian Leadership Program in Wenen. Verder heeft hij in Drongen meegedaan met de begeleiding van de Geestelijke Oefeningen. * Ward Biemans zal met ingang van het nieuwe seizoen enige lessen gaan verzorgen voor de studenten van het Ariënsinstituut, de priesteropleiding van het Aartsbisdom Utrecht, als onderdeel van hun geestelijke vorming. Hij heeft tevens meegewerkt aan de totstandkoming van een nieuw bestuur voor de Gemeenschap Christelijk Leven (GCL) Nederland en aan het Ignatiaanse voorprogramma Magis voor de Wereldjongerendagen. * De tachtigste verjaardag van Gregory Brenninkmeijer is groots gevierd in de vernieuwde tuin van de De Lairessestraat. Paul Begheyn is ook wat zijn werkkamer betreft verhuisd naar De Lairessestraat. Hij werd in mei en juli in het AMC te Amsterdam geopereerd aan hardnekkige nierstenen. Ondertussen werkt hij aan een boek met de titel 'Een geschiedenis van de Nederlandse jezuïeten aan de hand van 50 voorwerpen'.

ANTWERPEN

Romero Loyola

Tijdens deze laatste maanden hebben de huizen Romero en Loyola inwoners zien gaan en komen. Herwig Arts en Roland Daes zijn van Loyola naar Agora verhuisd, Jan Koenot van Romero naar Agora en naar Parijs in de Communauté Saint François-Xavier, rue de Grenelle, Walter Ceyskens van Romero naar de Pierre Favrecommunauté in Heverlee. Johan Verschuere heeft een kamer op

Loyola betrokken evenals Ed Kimman. Jan Stuyt is als socius vanuit Arrupe naar Romero overgekomen en Wiggert Molenaar is er na zijn tertiatio in Salamanca als minister aangetreden. Deze bewogen tijd bereikt nu stilaan een rustpunt. * De aanpassingen van het (voormalige) huis Romero zijn intussen flink gevorderd. Om van beneden uit te beginnen: de vijftiende eeuwse kelder, die vier tongewelven aan elkaar rijgt, is opgefrist. In de salons op de begane grond en op de eerste etage hebben de administratieve diensten van het provinciebestuur de nodige meubelen en elektronische infrastructuur gekregen. Bovendien krijgt de invulling van de kapelruimte stilaan vorm. Er wordt nog geëxperimenteerd hoe kunstwerken uit heel verschillende stijlperiodes (hedendaags, neogotisch, barok) elkaars aanwezigheid kunnen verdragen. En op de hoogste, derde verdieping hebben de vloer binnen en het platte dak buiten, enkele noodzakelijke reparaties ondergaan. * In Loyola heeft Bob Mennes enkele kamers laten aanpassen voor het ontvangen van gasten. Ook de tuin, waar nauwelijks nog doorheen te komen was, is grondig onder handen genomen. Nu prijken er allerlei bloemen, waarvan Johan, provinciaal maar ook plantkundige, de naam kent of – zo nodig – kan opzoeken. * Tijdens deze zomermaanden zijn de meest in het oog springende 'activiteiten' van de communautiesleden de vakanties, wat niet betekent: de enige. * Het huis in de Prinsstraat 17 is ook gastheer geweest voor een informele samenkomst van de betrokkenen van IgnAN op 28 juni en voor de Ignatiusviering van de drie Antwerpse communiteiten op 30 juli. Overigens krijgt de nieuwe Loyolacommuniteit al enige faam vanwege haar gastvrijheid. Daarvoor kan ze rekenen op Paul Crab. * De preekactiviteiten betreffen vooral de kathedraal en St.Carolus door Johan, Guido (D.) en Jan. Paul Crab en Guido (DB) treden op respectievelijk in St.Jacob en St.Catharina ('s-Gravenwezel). Ed en Jan zijn ook op verschillende plaatsen in Nederland apostolisch werkzaam. Johan Vanhoutte is als pastor van de pastorale dienst van de universiteit al met zijn hoofd bij de voorbereiding van het nieuwe academisch jaar. Guido (D.) heeft handen en hoofd vol met het aantrekken van bijdragen voor onze Nederlands-Vlaamse webmagazine 'Ignis' en uiteraard ook met het schrijven van eigen bijdragen.

BOECHOUT

Xaverius in Capenberg

We hebben een droeve en moeilijke tijd beleefd. We zagen in huis Guy le Grelle zwakker worden. Na zijn overlijden in het ziekenhuis was de uitvaartdienst hier in onze kapel, de begrafenis in Heverlee. Charles Verhezen was toen op noodzakelijke rust in Brussel. Hij kwam terug. Frans Demeyer viel in zijn kamer op de grond en brak een dijbeen. Na operatie in Antwerpen ging hij naar Heverlee voor revalidatie en hij komt terug als hij weer fit is. ✱ Het is vakantietijd: Theo Fonteyn trok met medewerkers en familie naar Mariagaarde, Hoepertingen, Maurits Delbaere naar Nieuwpoort met de MRB, Charles Verhezen naar Tirol bij Roger Lenaers. We hadden een week Bob Albertijn te gast. Onze gastenkamer heet je welkom voor een aangenaam verblijf.

BRUGGE

Inigo

Zondag 29 mei liep ons huis na de zondagsmis lekker vol met gasten voor de jaarlijkse 'ontmoetingslunch'. Wat meegebracht werd aan lekkers, werd gezamenlijk gedeeld. Het is de jaarlijkse gelegenheid om elkaar te ontmoeten op een andere wijze dan zingende en biddende in de kapel. ✱ Jan van de Poll kwam uit Dublin, om voor de laatste keer in Brugge, enkele weken zomerverblijf te houden. Hij had in Brugge sinds 1990, op geregelde tijden, zijn Vlaamse 'thuis'. Dit huis staat in de toekomst in Antwerpen. In september ontvangt hij weer een nieuwe groep tertiariissen uit de vier windstreken in Ierland. ✱ Een huis als het onze opruimen vraagt overleg, inzicht en veel mankracht. Tonny Cornoud heeft er zijn tanden in gezet. Walter Fabri hielp mee in de 'feestelijke' Familiedagen in Drongen, zie in dit nummer, en begeleidde zoals Leo De Weert een periode van de Geestelijke Oefeningen ook in Drongen. Peter van Gool gaf zijn cursus de voorbije weken in Nederland en is nu op vriendenbezoek. ✱ Boven ons huis duiken regelmatig krijsende meeuwen op. Ze zijn een nieuwigheid in onze buurt. De plaatselijke duiven en kauwen hebben het geweten.

BRUSSEL

Arrupe

Veel water is door de Zenne gevloeid sinds een vorig bericht. Begin dit jaar ontvluchtte de Provin-

ciaal samen met zijn Socius en een deel van het economaat ons huis. Hun verhuishuiswagen werd welgemoed volgepropt met werkmeubelen, archieven, waardevolle dossiers en andere papieren. Sindsdien worden beiden, zoals algemeen bekend, regelmatig gesignaleerd in Antwerpen. De overige bewoners van de Brusselse Arrupe-Residence doen na de schoonmaak van Pasen in stilte verder. Af en toe werd hun routine verstoord door een bomalarm, een huiszoeking, of een spontane staking. We maken het allemaal mee van op de eerste rij. ✱ Pater Jos Janssens verdiepte zich in het graf van de heilige Petrus. Jos tracht het mysterie te onttraadselen waar onze eerste paus begraven ligt. 'Verdiepen' is letterlijk te nemen. Een gediplomeerd archeoloog zoekt immers naar overblijfselen op gemiddeld acht meter onder de grond. Daarnaast trekt pater Jos, bovengronds, in weer en wind, naar de dekenij in het westen van de grootstad om er in tal van plechtigheden voor te gaan. Thuisgekomen krijgen we telkens een boeiend relaas van zijn pastorale ontmoetingen in basilieken, kerken, kapellen, rusthuizen, op de tram, in de bus en op de stoep. We laten er soms de soep koud voor worden. ✱ Ons huis is de overnachtingsplaats voor reizigers op doortocht. Buitenlanders worden met raad en daad bijgestaan. De lijst van deze gasten wordt zorgvuldig bijgehouden door pater Ed, de minister des huizes. Hij weet eenieder telkens weer te vergasten op hemelse gastmalen, klaarmaakt op zijn gastfornuizen. Hij vierde zijn tachtigste verjaardag in bijzijn van notabele vrienden en bewonderaars. Een duurzaam souvenir. Ook aan het zomers Ignatiusfeest denken we graag terug. Een drietal hooggeplaatste kerkleiders uit Brussel kregen een ereplaats aan die feestdis. ✱ Wij kijken uit naar de komst (einde dit jaar) van een nieuwe huisbewoner. De rode loper is voor de gelegenheid al in de stomerij. Wij houden u zo spoedig mogelijk op de hoogte van verdere avonturen en belevenissen uit het Brussels gewest.

DELFT

Stanislashuis

Half mei hadden de derdeklassers van het college weer hun IP-project (Ignatiaanse Pedagogie; Identiteits-Project). Daarin is ook een gesprek met een pater voorzien. Voor ons betekent IP dan Ingevlogen Paters. Vanuit het hele land, en zelfs over

de landsgrenzen nodigen we ze uit om groepjes van vier 15-jarige leerlingen gedurende drie kwartier te woord te staan. Voor de meeste leerlingen is dat vaak een eerste bewuste kennismaking met iemand die het christelijk geloof in praktijk probeert te brengen. Half november is het weer zo ver... ✱ In juni reed Dries van den Akker naar Rome om Marc Lindeijer vandaar naar Heverlee te verhuizen. Marc wordt er deelgenoot van een nieuwe communautiteit. De communautiteit van het generaalat nam hartelijk afscheid, en stelde zich bij de poort op in een cordon van twee rijen. Indrukwekkend. Op de terugweg brachten de twee een bezoek aan Castiglione-di-Stiviere, waar in de basiliek Aloysius' relieken worden bewaard en vereerd. Sfeervol. Het kleine museum ernaast wordt door de zusters beheerd en bewaakt. De paters kregen dan ook geen toegang, omdat ze zich niet tevoren hadden aangemeld. ✱ Met Ignatius was de hele communautiteit compleet, inclusief de uitwonenden. Meteen daarna vertrokken Ben Stoffels en Leo van Lanen voor een weekje in een vakantiehuysje. Bezochten de Plechelmuskerk in Oldenzaal, de boekenmarkt in Deventer, paleis Het Loo, maar de dierentuin in Arnhem was het hoogtepunt. Bert ten Berge deed de twee paters in Drongen een groot plezier door daar een vakantie-week door te brengen; hij kookte zelfs voor ze. Gerard Wilkens gaf en geeft retraites in binnen- en buitenland. ✱ We ontvingen de heer Theo Bouten, verpleegkundige. In dienst van de provincies maakt hij een ronde langs de bejaarde medebroeders om te zien hoe ze het maken en welke zorg ze eventueel nodig hebben. We heten bejaard, als we de 75 hebben bereikt. ✱ Dries en Paul Begheyn vonden ook nog de tijd een boekje te schrijven 'Johannes Vermeer en de jezuïeten in Delft'. Thans ter perse. Zal gepresenteerd worden bij de Stanislaslezing op 10 november in de kapel (zie www.stanislashuis.nl).

HEVERLEE

Sint Jan Berchmans

Vier maanden lang heeft Frans Rens in Gasthuisberg moedig gestreden. In de vorige huiskroniek hoopten we nog dat hij de strijd zou winnen en opnieuw in ons midden zou vertoeven. Hij is inderdaad naar huis gekomen om na twee weken rustig te sterven. Pater Provinciaal van de Centraal Afrikaanse Provincie, José Minaku, concelebreerde

samen met Marc Buysse bij zijn uitvaart. Pater overste Fons Swinnen ging voor en hield de homilie. Gilbert Boomgaert was vier dagen eerder stilletjes ingeslapen. Hij werd in de kathedraal van Mechelen begraven in aanwezigheid van onder meer veel 'oud-leerlingen' uit de gevangenis en erkentelijke wijkmensen. ✱ Ons huis blijft menig medebroeder aantrekken voor een langere vakantieperiode of voor een korter bezoek. Zo zagen we de paters André De Ridder, Norbert Musenga, Rob van den Akker, Hubert Mvula, André Bouillot, Vincent Van Haelst, Mark Rotsaert, Cyrille Kazwala, Jef De Pril, Max Senker, Johan Allary en Jan Evers voor kortere of langere tijd bij ons verblijven. ✱ De gezondheid van Marc Buysse verbeterd zienderogen en Frans Demeyer, die revalideert van een dijbeenbreuk, verbaast ons allen door zijn verbeterde inspanningen om weldra terug fit te kunnen voorgaan en te preken in de eucharistievieringen van Capenberg en in 'De Pelikaan' in Deurne. Alois Vissers draagt geduldig zijn lijden. Hij zei ons: 'Een kort bezoekje is altijd welgekomen. Een schouderklopje en een kruisje volstaan.' ✱ Theo Brebels stapte naar jaarlijkse gewoonte gedurende veertien dagen in het Zuid-Oosten van Frankrijk. Niettegenstaande vele regendagen heeft hij er toch zichtbaar van genoten. Vele van zijn taken werden ondertussen genereus door Frans Feyen overgenomen. ✱ Wij kijken uit naar de definitieve start van de nieuwe communautiteit 'Pierre Favre'. Marc Lindeijer en Wouter Blesgraaf kwamen al even voorbij. Walter Ceyssens begeleidde enkele retraitanten in Drongen en stapte nu in Spanje met enkele pelgrims. ✱ Aimé De Vocht werd in Gasthuisberg geopereerd en mocht reeds na een week definitief zijn kamer betrekken in ons huis. Guy Borremans bezocht hem elke dag in het ziekenhuis en zorgde ervoor dat Aimé niet te veel gestoord werd. Ook Bob Ceusters kwam over van Mechelen om onze communautiteit te versterken. Hij bood zich onmiddellijk aan voor diverse taken. ✱ Het Sint-Ignatiusfeest werd dit jaar gevierd met de leden van ons zondagskoor, de communautiteiten van Dijlehof en de Windmolenveldstraat, twee Amerikaanse jezuïetenprofessoren, beiden collega's van Jan Lambrecht alsook prof. Groenewald van de universiteit van Pretoria, gast van Wim Beuken. ✱ Op 1 september neemt mevr. Inge Zwinnen de taak van directeur over van de heer Erik Vanleeuw. We

zijn Erik bijzonder dankbaar voor de doortastendheid waarmee hij ons grote huis sinds 2009 heeft beheerd en ook het project Dondeynehuis-Lerkeveld in goede banen heeft geleid. Aan mevr. Inge wensen wij een goede start.

LEUVEN

Dijlehof

Nadat in 2015 de fusie van het 'Woonzorgnet-Dijleland' (Dijlehof + De Wingerd + Ter Meren + Keyhof) vorm gekregen heeft, wil het Dijlehof graag werk maken van zijn voorbeeldfunctie in de ouderenzorg. Dat voelen wij af en toe aan tafel, bij een 'verwenmenu' of bij een pannenkoekennamiddag. Zopas kregen we een geheel nieuw bestek, voor de soep een grote tas met twee oren. En op feestdagen zijn het vierkante borden. Op de 'Gedichtendag' werden allerhande gedichten voorgelezen, sommige van eigen maak. Zo hoorden we er een speciaal voor bejaarden: 'Er is niets aan de hand'. Nadat de schrijver eerst in beeldrijke taal de menigvuldige kwalen van de oude dag heeft opgesomd, besluit hij als volgt: 'Wat is voor dit alles tot slot de moraal - die te leren valt uit dit goedmoedig verhaal? - Voor elk die het ouder zijn glimlachend draagt - als een ander je weer eens 'Hoe maak je het' vraagt - is het beter te zeggen dat het best met je gaat - dan die lui te vertellen hoe het echt met je staat!' ★ Eind april werd in de feestzaal een tentoonstelling geopend: 'Storytelling en portretfotografie'. Van een dozijn bewoners hangt een portret, zwart-wit foto, met daarnaast de tekst van een kort interview met de betrokken persoon. En nog een apart kader met foto's van beide handen van die zelfde personen: echt sprekende handen! ★ Onze communautiteit, tenslotte, is Walter Ceyssens bijzonder dankbaar voor het bezoek dat hij ons bracht en voor zijn toelichting over het nieuwe 'platform' rond het intellectuele en sociale apostolaat in Leuven en Heverlee.

MECHELEN

Huis Leliëndaal

We zullen het geen 'Herfstij der Middeleeuwen' noemen maar de status voor de provincie drukt objectief uit wat er subjectief bij verschillende mensen in Mechelen gebeurt. Uw correspondent houdt van Eckhart en diens grondthema's van 'Gelassenheit' en 'Abgescheidenheit', ruw gezegd 'loslaten' en

'afstand nemen, afscheid nemen' zijn hier wel op hun plaats. ★ Guy Borreman en Aimé De Vocht zijn reeds half juli naar Heverlee verhuisd met een legertje helpsters en helpers. Aimé heeft daar reeds een geplande zware operatie ondergaan en is bij het schrijven van deze kroniek nog in het ziekenhuis. In Heverlee kan hij daarna rustig revalideren. Bob Ceusters verlaat Mechelen de eerste augustus, na er negentien jaar te hebben verbleven, een derde van zijn jezuïetenleven. Paul Van Looy volgt deze drie naar Heverlee bij het begin van het volgende jaar. Hij blijft overste in Mechelen tot de komst van de medebroeders uit Brugge. In Heverlee zal hij de wintertijd van zijn huisgenoten met de mantel van zijn liefde bedekken en verwarmen. Maar loslaten en afscheiden van alles wat ons aan onszelf bindt vormen niet het eindpunt bij Eckhart. Zij wijzen op het zich overgeven aan de levensbron om die zelf in ons werkzaam te laten zijn en die in ons naar buiten te laten stromen om te doen wat nog mogelijk is. Ik hoop dat onze mantelzorger dat in ons kan wakker houden. Eckhart noemt het aandachtig 'bij' de dingen zijn en niet 'in' de dingen gebonden en verloren zijn. Mogen we 'bij' dat laatste stukje van ons leven zijn. ★ De vijf anderen van de Mechelse communautiteit hebben gekozen de revolutie-evolutie van het huis mee te helpen uitbouwen. Georges Cerfontaine laat met zijn 89 zijn Lourdesgrot niet los. ★ Nu is het nog zomer. De actievelingen zijn volop bezig met retraites en bezinningen: Paul, Marc De la Marche, Frans Mistiaen, Hugo Roeffaers. Frans tracht energie zo goed mogelijk de vleugel van Kerk en Wereld op te ruimen met het oog op de komende bouwwerken van Emmaüs begin september. De twee vleugels van de communautiteit en van de jeugdzorg moeten volledig gescheiden worden, en onafhankelijk van elkaar kunnen functioneren met toch de nodige branddeuren tussenin. De brandweer heeft altijd een vinger in de pap. ★ Onze telefooncentrale werd op 25 juli overgeplaatst met als gevolg een dag zonder telefoon en internet. Het is wel voorzien dat de jongeren in opvang de tuin mogen gebruiken en er ook een deur krijgen tot hun vleugel. De Bruul wordt de ingang voor iedereen. Tegen het einde van het jaar moeten de werken klaar zijn. Bij het verschijnen van dit herfstnummer moet er reeds heel wat gebeurd zijn. ★ Hugo werkt zich gestadig verder in naar de gewoonten van het

huis. Jos Alaerts zorgt als een vader en een moeder voor zijn kinderen. De taken van Bob hebben ze onder elkaar verdeeld tot de komst van de nieuwe bewoners uit Brugge en een voorziene boekhouder van de provincie. Bob zal ondertussen op een of andere wijze de gegevens van het huis blijven ingeven in de centrale computer van de provincie. Het loont niet de moeite dat iemand van de blijvende of nieuwe bewoners het programma instudeert. Pieter-Paul Lembrechts en Leo De Weerdt kennen het huis reeds goed van een vroeger verblijf. Voor Tony Cornodius zal het even wennen zijn. Einde van Brugge, nieuw leven voor Mechelen. De vernieuwde communautiteit zal een grondige startdag kunnen houden. Mag Gods zegen er op rusten.

NIJMEGEN

Berchmanianum

Wij hebben een verhuisdatum! In de week van 5 december zal het Berchmanianum gaan verhuizen naar de nieuwbouw aan de Heyendaalseweg. Op maandag 5 december komen de verhuizers in huis, om te werken aan de verhuizing van kantoren en van een aantal gemeenschapsruimtes. Wij zullen die dag nog Sinterklaas kunnen vieren. Wellicht zal dat in een wat aangepaste vorm zijn. Want het feest van de Goedheiligman zal het startschot zijn voor de verhuizing van de bewoners zelf, die de ochtend daarna een aanvang zal nemen. Vóór het zover is, moet er echter nog veel gebeuren. Ben Frie en ons Hoofd-huishouding - Petra Hiddinga - hebben eerste gesprekken met bewoners gevoerd. Er zullen nog verdere gesprekken volgen. Alle werk er op gericht om ervoor te zorgen dat ons nieuwe huis zo snel mogelijk een thuis kan worden, en met een minimale belasting voor de bewoners. In het lentenummer van dit blad zullen wij kunnen berichten over het resultaat. ★ Inmiddels gaat het gewone leven natuurlijk verder. In onze filmmiddagen hebben wij een reeks indrukwekkende en ontroerende portretten van de laatste vijf pausen vóór paus Benedictus afgesloten, en zijn we begonnen met een reeks indringende presentaties van het werk van belangwekkende kunstenaars door de Britse historicus Simon Schama. De Gedichtenclub blijft trouw bijeenkomen rond gedichten van vermaarde poëten én af en toe een bijdrage uit het eigen werk van de deelnemers. In het atelier van de activitei-

tenbegeleiding wordt druk geschilderd en worden fraaie sculpturen geboetseerd. En wij blijven een echte kunstenaar in huis te hebben: broeder Willy Rams OP, wiens werk een tijdlang tentoongesteld is in onze aula. ★ Twee hoogtepunten waren de Duitse week en de uitstap naar het Arnhemse Openluchtmuseum. De Duitse week staat in een traditie. Vroeger had het Berchmanianum vakantieweken. Maar sinds die moeilijker te organiseren zijn, is er ieder jaar in de zomer een themaweek waarin wij een vakantieland in huis halen. Met dit jaar een presentatie over de Duitse gotiek, een film over de erfenis van Oost-Duitsland en een tweetal muzikale optredens kregen wij boeiende of leuke aspecten van onze meest nabije buur te zien. Het laatste programmaonderdeel was de traditionele kennisquiz die een gedeelde eerste plaats opleverde. Wij genoten van het maaltijdbuffet dat het traditionele slot van deze weken is. De keukenbrigade liet zich weer van haar beste kant zien, en toverde allerlei Duitse lekkernijen op tafel voor bewoners en personeel. Een tweede traditie is de uitstap met een aantal bewoners naar een attractie in de buurt. ★ Een terugkerend aspect van het leven van ons huis is het overlijden van bewoners, dat iedere keer weer indruk maakt en ons beweegt. In deze afgelopen periode namen wij afscheid van Christiaan van Nispen. In twee instanties. Christiaan had namelijk zijn lichaam ter beschikking van de wetenschap gesteld, hetgeen betekende dat de afscheidsviering plaatsvond op de ochtend waarop hij overleed. In allerijl kwam familie van Christiaan aangereisd voor die viering. De familie verzorgde ook een mooie herdenkingsbijeenkomst in Den Haag drie weken later, waarin zijn broer Paul en twee van Christiaan's nichtjes persoonlijke herinneringen ophaalden, Jan Bentvelzen de geloofsweg van Christiaan schetste en Jan Peters recht deed aan de betekenis van Christiaans werk in Egypte. De dood van Christiaan kwam niet onverwacht. Die van Frans Tromp voor de meesten van ons wel. Frans' gezondheid was in de laatste maanden van zijn leven achteruit gegaan en maakte een plotselinge verslechtering door. Frans verwachtte aanvankelijk nog huisgenoot op het Berchmanianum te zullen worden. Maar dat is niet meer gebeurd. Hij overleed in het ziekenhuis in Utrecht. Wij namen met zijn familie warm afscheid van hem in een druk bezochte viering.

De vrolijke bende van de Familiedagen.

Familiedagen Drongen

14

Jezuiteten

Oorspronkelijk in Godsheide, in ons vroegere bezinningscentrum te Hasselt begonnen, zijn de Familiedagen nu al geruime tijd in Drongen gevestigd. Tweemaal per jaar: drie dagen in de Krokusvakantie (februari) en vijf dagen begin juli, zijn er activiteiten in de Oude Abdij Drongen. De folder van Drongen kondigt deze dagen zo aan: Verlang je naar bezinning, maar kom je er met de kinderen niet aan toe? Ben je op zoek naar andere gelovige gezinnen om ervaringen uit te wisselen? Willen je kinderen ook wel eens andere kinderen ontmoeten die geloven? Dan zijn de Familiedagen iets voor jou.

De kern van dit gebeuren is een Bijbels thema dat in het leven gelegd wordt. De rijkdom van de Bijbelse boodschap wordt zo ontdekt als voeding en rijkdom voor het eigen leven.

Hoe verloopt een dag?

Na de dagopening en het ontbijt gaan ouders en kinderen buiten en dansen zij de slaap uit hun ogen. Een of ander balspel hoort daar ook bij. Ondertussen bereidt het team een kort toneelfragment voor dat het thema van de dag meestal vanuit een Bij-

belfragment introduceert. Tijdens de rest van de voormiddag wordt het thema in een *familiespel* uitgewerkt: kinderen en ouders, soms twee gezinnen, werken samen. De vindingrijkheid van groot en klein wordt aangesproken. Mooi hierbij is hoe ieder, van de jongste spruit tot papa, zijn zegje kan doen. Naar ieder wordt geluisterd en ten volle.. Twee krabbel op een blad papier krijgen de aandacht zoals commentaar bij een ontworpen beeldverhaal het ook zal krijgen. De variatie in de spelopdrachten is groot: binnen, buiten, met papier en kleur, gespeeld, gedanst, alleen met woorden verteld.

Na het middagmaal dat telkens geopend en gesloten wordt met een liedje, is er platte rust en een deel vrije tijd. In het verleden was het varen met de boot op de Leie, maar de boot heeft het laten afweten. Na het vieruurtje werken we in leeftijdsgroepen. De ouders samen, de kinderen volgens hun leeftijd. Een groep gemotiveerde jeugdbegeleiders zorgt voor het thema aan kinderen aangepast. Er steekt in de loop der jaren evolutie in de vertaling naar jonge kinderen toe. Ook daar steekt groei in. Na het avondmaal gaan de kleinsten slapen met een aangepast ritueel en een liedje. 's Avonds is het weer tijd om met de leeftijdsgenoten samen te zijn. De

ouders en de oudste kinderen volgen de dagsluiting en kunnen nog napraten.

Het is een werkwijze die van de ene kant structuur geeft en tegelijk telkens weer variatie mogelijk maakt. Het warme water moet niet steeds opnieuw uitgevonden worden maar met dat water kan je zowel lekkere koffie schenken, hoef je thee niet te versmaden, maar kan ook koel en fris gedronken worden.

Feest

Deze zomer was het thema: *'Feest! We feesten wel, maar vieren wij ook?'* De titel alleen al doet verstaan dat dit thema verdieping mogelijk maakt. Feesten en vieren staan niet haaks op elkaar maar maken verruiming mogelijk. Drie Bijbelverhalen gaven inspiratie: Martha en Maria, de bruiloft in Kana en de overvloedige visvangst bij Johannes 21, 2-13. Zo zijn zorg en planning nodig in het leven, dit is waar Martha voor staat, maar het zich geven aan het woord van de Heer, en dat is Maria, opent bijkomende perspectieven. 'Martha, Martha, wat maak je je druk? Kom er even bij zitten zoals Maria.'

Kana, het ritueel van een bruiloftsfeest geeft structuur aan een feest en aan het leven. We hoeven niet alles van nul af uit te vinden. We mogen steunen op patronen. Binnen dit patroon geeft Jezus in zijn eerste 'teken' een diepe wens mee: 'Wees feestelijke mensen'. Met het glas aangeboden wijn, maakt Hij dit duidelijk.

Na een nacht vruchteloos vissen na de verrijzenis, zinkt de moedeloosheid nog dieper in de leerlingen. Wie roept hen vanaf het strand toe? 'Gooi het net eens over de andere boeg!' De vissers doen het. De oogst is overweldigend. Wie zich in vertrouwen geeft, ontvangt onverwachte vruchten.

Maandag werd het thema ingeleid met enkele videofragmenten: mensen in beweging: van de vrolijke beweging à la K3, naar beweging die ontstaat vanuit een innerlijke drijfveer. Bewegen, dansen als uitdrukking van feestvreugde, het hoort erbij. Wat woorden niet altijd kunnen, waar eten en drinken ook niet alles zeggen, kunnen beweging en dans dit aanvullen. Neem het avondvuur: het brengt vuur, warmte, begeestering, begrensde kracht over in de mens en in de groep.

De vermoeide vissers. FOTO'S: EUGÈNE VAN DEUTEKOM

Feesten is dikwijls wederzijdse positieve erkenning van wat voorbij is. We vieren wat goed was, wat goed deed. We danken mensen in wat voorbij is. Maar feesten is tegelijk hopen op de toekomst. Het is hopen op wat anders kan; het is verlangen naar verandering. Met het leven over een andere boeg te gooien kan die verandering een kans krijgen. De overvloedige visvangst in het begin van Joh. 21, is daar een duiding van. Nog niet goed beseffend wat hen bij de verrijzenis van Jezus overkomen was, zitten moedeloze vissers bij hun boten zich te vervelen. Eén kleine stap zetten kan loskomen uit de moedeloosheid voor gevolg hebben. 'Ik ga vissen' zei Petrus. 'Dan gaan we mee' zeiden de anderen. De pogingen om iets uit de zee op te halen waren nihil: 'Niks, noppes, nuldebotten, geen krab, geen paling, geen sprot.' Visserslatijn om hun ontgoocheling te uiten. Tot een *vreemdeling* langs het strand voorstelt om het net 'over een andere boeg te gooien'. Het is een uitnodiging om de toekomst vanuit een andere hoek te bekijken. De overvloed van de verzamelde vis in het net spreekt van een feestelijke

maaltijd, van een feestelijke toekomst vanuit vrouwen ontstaan.

Familiedagen houden is het leven in al zijn rijke onvolkomenheid bekijken vanuit Bijbelse achtergrond. Gezien de veelzijdigheid van die Bijbel is de zingeving voor het eigen leven grenzeloos en onuitputtelijk. Elke hedendaagse vraagstelling, menselijk gevoel of gebeurtenis is reeds in Bijbelse tijden gevoeld, meegemaakt en neergeschreven. Het Volk Gods, zoveel gelovige generaties, vochten al met hun houding tot het leven. Zo vandaag ook wij. Tijdens de Familiedagen wordt dit alles gekruist met spel, muziek, liedjes, stille ogenblikken, uitwisseling en gebed. Ouders ontdekken in hun kinderen facetten die nog onbekend bleven; kinderen horen hun ouders verwoorden wat nog teveel vermoed werd: Familiedagen.

Walter Fabri SJ
en deelnemers Familiedagen

Meer info: www.oudeabdij.be

Eredoctoraat toegekend aan Wim Beuken SJ

De universiteit van Pretoria (Zuid-Afrika) heeft op 2 september jl. een eredoctoraat toegekend aan Bijbelwetenschapper Wim Beuken SJ. Hij is internationaal erkend als een expert in het boek Jesaja en de profeten. Hij schreef diverse commentaren op het boek Jesaja die beschikbaar zijn in het Nederlands, Duits en Engels en zijn gepubliceerd in drie bekende series over het Oude Testament. Het meest belangrijke aandeel van het werk van Wim Beuken ligt waarschijnlijk in het gegeven dat hij heeft bijgedragen aan een verandering in het Jesaja-paradigma, dat bestond sinds 1892. In dat jaar stelde Bernard Duhm dat het boek Jesaja verdeeld moest worden in drie delen: Proto-Jesaja (hoofdstukken 1-39), Deutero-Jesaja (hoofdstukken 40-55) en Trito-Jesaja (56-66). Ieder deel werd afzonderlijk ontwikkeld en ontstond in verschillende periodes. Deze visie heeft de uitleg van Jesaja en de exegese van het Oude Testament bijna 100 jaar gedomineerd. Beuken was een van de eersten die het paradigma veranderde en de eenheid van het boek Jesaja benadrukte.

Hij behield weliswaar Duhms historisch-kritische methode maar voegde er de zogeheten synchronische methode aan toe, door te kijken naar de eenheid van de tekst zoals die in zijn laatste versie

is overgeleverd. Dit had een enorm effect op jonge wetenschappers en op hun begrip van het Oude Testament. Wim Beuken heeft op vele universiteiten in de wereld colleges gegeven, waaronder die van Pretoria in 1991 en 1995. Hij trad op als censor voor de vertalingen van het Oude Testament van de Wilibrordvertaling 1995 en de katholieke editie van de Nieuwe Bijbelvertaling 2004 voor de Belgische en Nederlandse bisschoppenconferenties.

Bron: Universiteit van Pretoria,
afdeling Oud-Testamentische studies

Centro Zanmi

'We kwamen uit de vier windstreken naar Brazilië. Wij, dat zijn mannen, vrouwen en religieuzen. Onder hen ook jezuïeten. We hebben ons ingezet voor migranten en vluchtelingen in Belo Horizonte. Het was vanaf het begin de bedoeling de meest kwetsbare mensen op te zoeken. We wilden gaan waar anderen niet konden komen.'

We vonden inspiratie in een tekst van de 35e Algemene Vergadering van de Sociëteit van Jezus (januari - maart 2008): *'God werkt in de meest verborgen plaatsen. Hij verrijst uit de graven van ieders leven en geschiedenis. De Heer verschijnt op ogenblikken dat wij Hem het minste verwachten. Hij biedt vertroosting zoals een vriend dat doet. Vanuit de ervaring dat God werkt in het midden van het leven zelf, ontstaat voortdurend onze identiteit als dienaars van de Heer.'*

De naam van ons centrum is Zanmi. Dat betekent vriend in het Creools van Haïti. Dat vriend zijn willen wij zelf ondervinden en bevorderen rondom ons. Het is ons handelsmerk. Het helpt ons om te weten wie wij zijn. Het drukt tevens onze wens uit om te delen in de onzekerheid en de kwetsbaarheid van migranten, maar ook in hun vreugde en hun hoop.

Migrant onder de migranten

Het begon allemaal met drie Haïtianen, een Chileen en een Noord-Amerikaan die Portugees studeerden in Belo Horizonte. Later kwamen er andere nationaliteiten bij. We werkten samen met migranten die er te werk gesteld waren in de voedingsindustrie. We voelden ons als migranten midden migranten. Het was toen studeren en begeleiden tegelijk. Ook wij deelden de moeilijkheden die gepaard gingen met een situatie van vervreemding door in een nieuwe omgeving terecht te komen. Ook wij belandden in een nieuwe cultuur. Samen studeerden wij Portugees. Voor beiden was het een vreemde taal. We hadden gebrek aan geld en bovenal voelden we de discriminatie scherp aan. Maar, we vertrouwden elkaar en zo werd de band hechter en dit maakte dat wij beter inzicht kregen in de noden en de grenzen waarop deze mensen stuitten. We leerden de wegen kennen waarlangs deze mannen en vrouwen

permanent verblijf konden krijgen en leerden de instanties kennen die deze verblijfsvergunningen uitreikten.

Een eerste golf migranten was overgekomen na de aardbeving van 2011. Het waren mensen die talen kenden en bedreven waren in allerlei beroepen. Een tweede golf kwam uit meer landelijke gebieden. Zij brachten veel volkse wijsheid met zich. Wonen in een stad was voor hen echter moeilijk. De derde golf bestond voornamelijk uit vrouwen en kinderen op zoek naar gezinshereniging. De drie groepen vroegen een eigen stijl van begeleiding. Dit trachtten wij te doen.

Op dit ogenblik werken we in Zanmi op vijf domeinen: op sociaal en juridisch vlak, met taal en cultuur; we werken met vrijwilligers, dienen als een soort denktank en men kan ons ter hulp roepen. We vergeten nooit de migranten er op te wijzen dat zij degenen zijn die hun situatie op de eerste plaats in hand moeten nemen. Zij zijn er de eerste verantwoordelijken van. Daarbij zijn wij om de veelheid van onze taken te kunnen behartigen ingeschakeld in netwerken. In zover we dit kunnen overzien vaart ons centrum in de goede richting. Nogmaals, onze roeping is het om er vooral voor kwetsbare mensen te zijn, voor mensen aan de rand. We gaan voort op deze weg met vallen en met opstaan, maar altijd met vertrouwen. Met wat we in ons centrum doen, willen wij getuigen van een wereld waarnaar wij verlangen, een wereld waarin mensen elkaar wederzijds erkennen zonder onderscheid in afkomst, huidskleur of godsdienst. We beginnen daarbij actief invloed te hebben op de publieke opinie. We zijn ervan overtuigd dat onze huidige ervaring van ontmoeting met immigranten anderen zal helpen om hen te leren kennen die hier nog arriveren. Dit stukje Braziliaanse geschiedenis toont ons dat als verschillende culturen elkaar met respect bejegenen, zij er allen beter door worden. Dit is tevens een uitnodiging om samen met ons een gelijkaardige weg te gaan.

Asturo Estrada Acosta SJ, Juan Diego Galaz Carvajal SJ en het team van Centro Zanmi

vertaling: Walter Fabri SJ

Uit liefde voor de islam. In het voetspoor van de in Syrië vermiste jezuïet Paolo Dall'Oglio

Drie jaar geleden, midden in de Syrische burgeroorlog, verdween de Italiaanse jezuïet Paolo Dall'Oglio in Raqqa, de hoofdstad van de 'Islamitische Staat'. Hij was daarheen gegaan om de contacten te bevorderen tussen de verschillende oppositiegroepen in het land. Hij werd er gekidnapd en volgens sommige (onbevestigde) bronnen kort daarna gedood. Wat dreef hem? In een recent verschenen boek spreekt hij over zijn bezieling en idealen.

Dialogo met moslims

Pater Dall'Oglio zette zich onvermoeibaar in voor de dialoog tussen christenen en moslims, vanaf 1992 vanuit zijn woestijnklooster Mar Moussa in Syrië. Velen vonden er inspiratie tijdens hun culturele en spirituele zoektocht. De jezuïet voelde zich als jonge religieus al aangetrokken tot de islam; een 'dubbel toebehoren' noemde hij het. Hij zou zich met hart en ziel verbinden met de cultuur en de bevolking van Syrië.

Hoop voeden

In 'Uit liefde voor de islam' wordt duidelijk gemaakt waarom Dall'Oglio als jonge religieus zijn ziel voor de islam opende en waarom we die religie ernstig moeten nemen. 'Hij gaat de grote vragen over de relatie tussen het christendom en de islam niet uit de weg, maar in plaats van het wantrouwen voedt hij de hoop. Hij bepleit betrokkenheid in plaats van afwijzing', aldus Halewijn/Adveniat.

Opstand

Wanneer in 2011 de – aanvankelijk geweldloze – opstand tegen het regime van president Bashar al-Assad uitbreekt, verklaart hij zich direct solidair met deze beweging, in tegenstelling tot veel medebroeders en de meeste kerkelijke leiders. Zij zien het

regime, hoe onderdrukkend ook, toch vooral als de beschermer van de minderheden in het land, waaronder de christenen.

Ook als de opstand gewelddadiger wordt en groeperingen die de jihad (heilige oorlog) uitroepen en strijden in naam van de soennitische islam steeds dominanter worden, blijft Dall'Oglio de opstandelingen steunen, al probeert hij tevens te bemiddelen tussen de strijdende partijen. In 2012 wordt hij vanwege zijn politieke stellingname verbannen uit Syrië.

'De vriend'

Het recent in het Nederlands verschenen boek 'Uit liefde voor de islam' dateert van vóór deze periode. De Franse tekst verscheen in 2009. Vanuit zijn persoonlijke betrokkenheid op de islam en zijn inzet voor de dialoog tussen christenen en moslims heeft Dall'Oglio in de ruïnes van een oud klooster in de Syrische woestijn een nieuwe kloostergemeenschap gesticht. Hij noemt deze 'al-Khalil', 'de Vriend', daarmee verwijzend naar oude benamingen voor Abraham. Hij vindt voor de gemeenschap een plaats binnen de Syrisch-Katholieke

Kerk, waar hij de oorspronkelijke oosterse christelijke spiritualiteit terugvindt en ook de nabijheid tot de islam en moslims. In dit klooster op een steile, moeilijk bereikbare rotsheuvel ontvangt hij met de leden van de gemeenschap veel gasten en pelgrims, christenen en moslims, uit oost en west.

Hij is christen en jezuïet vanuit zijn diepste geloofsovertuiging. Maar vanuit diezelfde geloofshouding noemt hij zich ook moslim, hetgeen letterlijk betekent: 'iemand die zich overgeeft aan God'. Dall'Oglio noemt zich moslim 'door de genade van en de gehoorzaamheid aan het evangelie, omdat de liefde van Christus mij wortel heeft doen schieten in de culturele en de religieuze wereld van de islam'.

Intrigerend

Het boek bevat vooral de neerslag van gesprekken die een Franse journaliste, Églantine Gabaix-Hialé, voormalig lerares Frans in de Egyptische stad Cairo, met hem heeft gevoerd. Door de tekst heen

ervaar je een gedreven man, begeistert, met uitgesproken, voor sommige lezers zeker te ver gaande uitspraken over de relatie tussen christendom en islam. Boeiend en intrigerend om hem als het ware te horen spreken over zijn ideaal en over de context van zijn klooster.

Van Paolo Dall'Oglio zelf is al drie jaar niets meer vernomen, zijn klooster is slachtoffer geworden van de Syrische burgeroorlog, de leden van de gemeenschap vertrokken naar het noorden van Irak. Maar in dit boek komt de periode van bloei en inspiratie van deze gemeenschap voor de lezer opnieuw tot leven. Het is met pijn in het hart dat je beseft dat ook hier de oorlog heeft toegeslagen.

Goede herinneringen

De Franse journalist en auteur Bruno Deniel Laurant, besluit een recent artikel over Dall'Oglio met woorden van respect en dankbaarheid: 'Voor pater Paolo zijn godsdiensten, en in het bijzonder de islam, vindplaatsen bij uitstek van waarden en menselijke vorming, voedingsbronnen voor echte menselijkheid, voor trouw, belangeloosheid, schoonheid, offerbereidheid, genegenheid en gevoel voor het mysterie, zo belangrijk ook voor een democratische maatschappij die wacht op een nieuwe begeesting.' Paolo zelf heeft ongetwijfeld al deze waarden tot de zijne gemaakt. Veel bezoekers bewaren goede herinneringen aan de schoonheid van de gerestaureerde twaalfde-eeuwse fresco's en van het gezonde avondgebed, aan Paolo's liefdevolle omgang

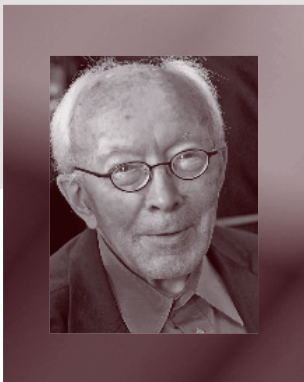
met gasten uit elke cultuur, zijn belangeloze inzet, zijn obsessie om de Syrische woestijn schoon te houden, zijn brandende liefde voor het land en tenslotte het offer van zijn eigen persoon. De 'jihadisten' in Raqqa hebben zich niet vergist: als ze de beste christen hadden willen vermoorden – en wellicht ook een 'goede moslim', dan was Abouna (pater) Paolo het ideale slachtoffer.

Recensent zuster Yosé Höhne Sparborth die zelf meerdere malen door pater Paolo gestichte gemeenschappen in Syrië bezocht, zegt onder andere dit over het boek: 'Dall'Oglio loopt alle vragen langs die er theologisch te stellen zijn bij een ontmoeting tussen christenen en moslims. Hij beantwoordt de vragen vanuit dogmatische teksten, vanuit zijn ervaringen in het Midden-Oosten en in zijn gemeenschap, met een brede armzwaai verwijzend soms naar het verre Azië om voorbeelden te schetsen die mogelijk toelichten wat hij poogt te zeggen. Hij schrijft vanuit zijn kloosterpraktijk, als een katholiek theoloog die nauwgezet wil verantwoorden waarom die praktijk op die plek, en waarom dat kan en zelfs moet.' Voor zijn bijdrage aan de interreligieuze dialoog kreeg Dall'Oglio in 2009 een eredoctoraat aan de KU Leuven.

Paolo Dall'Oglio, *Uit liefde voor de islam*. In het voetspoor van de in Syrië vermiste jezuïet Paolo Dall'Oglio, Halewijn/Adveniat, 192 blz., € 17,50. Meer informatie/bestellen: Uitgeverij Halewijn (B) / Uitgeverij Adveniat (NL).
Bronnen: Ignis Webmagazine – Jan Peters SJ en Uitgeverij Adveniat.

Het klooster Mar Moussa in 2010.

Pater Gilbert Boomgaert
(1927 – 2016)

Pater Gilbert Boomgaert werd op 4 juni 1927 geboren in Wulpen. Na de humaniora in Nieuwpoort en daarna in Veurne trad hij in bij de jezuïeten in 1945. Hij doorliep vlot de studie van de filosofie en van theologie, telkens in Leuven. Daar werd hij in 1955 tot priester gewijd. Ten gevolge van zijn zwakke ogen kostte studeren hem veel moeite. Zijn dikke brilglazen hebben hem echter niet belet mensen te ontmoeten. In 1960 kwam hij naar Mechelen om Pater Bellens op te volgen als wijkwerker in een arm en ontkerstend deel van de parochie Sint-Katelijne. Toen Bellens naar Antwerpen vertrok, nam Gilbert zijn wijkwerk over. In de jaren zestig kwamen gastarbeiders, voornamelijk Marokkanen, naar Mechelen. Waar konden zij een gastvrij onthaal vinden? In 1978 begonnen zij een eigen jeugdwerving Rzoëzie. Gilbert stond mee aan de wieg ervan. Er was nog een pijler in zijn leven: de gevangenis. In 1979 volgde hij aalmoezenier Dockx op. De gedetineerden keken uit naar zijn

komst. Na een dag in de gevangenis zei hij: "t Zijn allemaal goei jongens." Als hij over ex-gedetineerden sprak, noemde hij hen zijn oud-leerlingen. En dan de vierde pijler: al degenen die kwamen aanbellen aan de poort in de Bruul, vaak in grote nood, om wat goede raad en ook om steun. Gilbert gaf veel weg. Dat hij soms belazerd werd, deerde hem niet. Na zijn pensionering was er nog het parochiaal leven in de binnenstad. Hoeveel dopen, huwelijken heeft hij ingezegend, hoeveel zieken bezocht, hoeveel uitvaarten verzorgd? Totdat hij ook dat alles heeft moeten opgeven na een beroerte op zijn 88ste verjaardag. Hij overleed in Heverlee op 29 mei 2016. Zijn uitvaart vond plaats in de kathedraal van Mechelen om meer mensen de gelegenheid te geven afscheid te nemen.

Pater Christian De Clercq
(1931 – 2016)

Christian De Clercq werd geboren in Merelbeke op 2 februari 1931. Hij trad in de Sociëteit van Jezus op 7 september 1951.

Na drie jaar klassieke filologie en legerdienst kwam hij in 1956 naar Leuven voor zijn filosofische vorming. In het nieuwe huis van Heverlee kwam hij theologie studeren en werd er tot priester gewijd op 8 augustus 1964. Na zijn tertiaat in Drogen bleef hij daar als directeur van het retraitetehuis dat toen in volle bloei was. Dat zou hij blijven gedurende 22 jaar. Chris was immers een geboren organisator. In 1988 ging hij over van Drogen naar Heverlee. In dat huis werd hij minister en tevens directeur van het studentenhome Lerkeveld. Dat was geen sinecure. Christian hield vast aan een nogal strenge discipline en meermaals kwam het tot wrijvingen tussen de directeur en de studenten. In 2002 werd hij minister van de Brusselse Gesu-residentie. Deze werd opgeheven in 2004 en Chris werd belast met de opruiming. Daarmee had hij zich een nieuwe reputatie verworven. Vanaf 2005 werd hij in Antwerpen belast met het opruimen van het huis in de Prinsstraat en van het patershuis van het Xaveriuscollege: minder prettige taken die men niet aan velen kon toevertrouwen. Maar wel aan Chris. In 2015 verhuisde hij naar de Graanmarkt. De altijd zo actieve man moest het nu kalm aan doen. Enkele dagen na een zware hartcrisis en een zware longaanandoening overleed hij in het Stuivenberggasthuis op 13 juni 2016. Chris was geen man van veel woorden. Wel was hij het toonbeeld van plichtsbesef en dienstbaarheid. Van soberheid ook. Op zijn tafel lag er meestal niets en hij droeg altijd hetzelfde

blauwe pak. Wie hem van meer nabij kende, wist dat hij een man van gebed was.

Pater Guy le Grelle
(1926 – 2016)

Guy werd geboren in Berchem (Antwerpen) op 24 november 1926. Hij doorliep met groot succes de Grieks-Latijnse humaniora in het Onze-Lieve-Vrouwecollege. Op 4 augustus 1944 trad hij in bij de jezuïeten. Na zijn noviciaat behaalde hij de kandidatuur in de klassieke filologie in de Facultés Notre Dame de Namur. Hij kreeg er een jaar bij om zijn ontdekking betreffende de verstechniek van de Latijnse dichter Vergilius uit te schrijven en te publiceren. Tussen 1949 en 1952 behaalde hij de licentie in de filosofie om daarna naar het jezuïetencollege van het latere Bukavu gezonden te worden. In 1954 begon hij aan zijn theologische studies en werd in augustus 1958 priester gewijd in Leuven. Tussen 1960 en 1966 behaalde hij de licentie in de klassieke filologie. Zowat iedereen verwachtte dat hij daarna als docent zou

overstappen naar de Universitaire Faculteiten Sint-Ignatius te Antwerpen. Maar nee, hij werd leraar in het Xaveriuscollege van Borgerhout. Een onderbenutting van zijn intellectuele gaven? Minder goed nieuws voor UFSIA, maar goed nieuws voor vele anderen. Toen het leraarschap hem te zwaar werd, werd hij medepastoor in de Xaveriusparochie. Ondertussen was de faam van zijn technische vaardigheid ter ore gekomen van de Bollandisten in Brussel. Dit geleerde gezelschap geraakte niet meer wijs uit haar enorme bibliotheek, noch uit haar boekhouding. Guy heeft hier orde op zaken gesteld, van 1989 tot 2009. Hoe hij dat voor elkaar heeft gekregen, begrijpt niemand. In 2009 heeft hij zijn intrek genomen in de communautiteit van Agora, op de Graanmarkt, en in 2015 in die van Capenberg (Boechout). Toen was deze voorheen zo blij man heel stil geworden. Op 29 mei 2016 is hij overleden. Zijn uitvaart vond plaats in de huiskapel.

Pater Florent Jonckheere
(1925 – 2016)

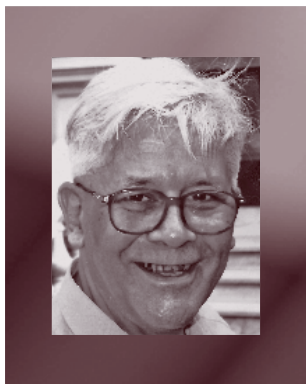
Florent Jonckheere werd in Roeselaere geboren op 29 augustus 1925. Het gezin was verwant met de familie van Constant Lievens, de grote missionaris van India, een gegeven dat later betekenisvol zou blijken. Hij liep school in het Klein Seminarie van zijn geboortestad, waarna hij intrad bij de jezuïeten op 4 augustus 1944. Na zijn noviciaat wijdde hij zich enkele jaren aan Indische studies. Tijdens het lange

wachten op zijn visum studeerde hij ook nog sociologie in Leuven. In 1952 kwam dan eindelijk de grote overtocht. In India bereidde hij zich voor door enkele jaren studie van de taal en door een stage in het Ignatiuscollege van Gumla. Na de gebruikelijke vier jaren theologie werd hij priester gewijd op 19 maart 1958. In Samtoli werd hij prefect van de High School van 1959 tot 1961. Na zijn derde jaar in Hazaribagh

(1961-1962) werd hij benoemd tot docent aan het St. Albert's College, het Groot Seminarie van Ranchi. Hij doceerde er vakken zoals antropologie en filosofische ethiek. Flor bleef in St. Albert's doceren tot in 1999. Tot zijn en ieders verrassing, werd hij toen tot overste benoemd van de St. Xavier's School in Doranda. Hij engageerde zich volop in het sociale leven in en naast de school. Hij lag mede aan de basis van OUTREACH, een programma voor de kinderen van arme families. Tot zijn vreugde werd hij daarna naar St. Albert's teruggeroepen als geestelijke leider van de seminaristen en als vice-postulator voor de zaligverklaring van

Constant Lievens, sinds zijn jeugd zijn grote bron van inspiratie. Daar is hij, 91 jaren oud, overleden na een val in de trapzaal. Hij kreeg er een luisterrijke uitvaart in de kathedraal, in de aanwezigheid van bisschoppen, van vele priesters (waarvan de meeste zijn oud-studenten) en van zeer vele gelovigen.

Pater Christiaan van Nispen tot Sevenaer (1938-2016)

Christiaan werd op 15 maart 1938 in 's-Hertogenbosch geboren. Hij was de jongste van twee kinderen. Zijn vader was burgemeester van Mill. Hij ging naar het internaat van Katwijk De Breul in Zeist. Na zijn intrede in 1955 deed hij zijn noviciaat in Grave en behaalde zijn licentiaat aan het Berchmanianum magna cum laude. Zijn briljante verstand zou Christiaan vervolgens geheel in dienst stellen van zijn werk onder de moslims. Enthousiast gemaakt voor de missie van het Nabije Oosten door zijn medebroeder pater J. Houben, professor islamologie aan de Nijmeegse

Universiteit, meldde Christiaan zich als vrijwilliger toen de Generaal van de Orde in 1958 de missie van het Nabije Oosten toevertrouwde aan de Nederlandse Provincie. In 1960 vertrok hij naar Libanon. Na vier jaar studie begon hij filosofie te doceren aan het Koptisch-Katholieke Seminarie van Maādi in Caïro, wat verder zijn leven lang zijn hoofdtaak zou blijven, naast alle andere werkzaamheden in Egypte en elders. Van 1966 tot 1970 studeerde hij theologie in Lyon en begon hij aan zijn dissertatie, die hij uiteindelijk pas in 1987 zou verdedigen aan de Sorbonne in Parijs; tweemaal verloor hij al zijn aantekeningen door brand en diefstal. Op 12 april 1969 werd Christiaan priester gewijd in Amsterdam, volgens de Latijnse ritus, maar op de dag zelf ging hij over naar de Koptische ritus. Naast zijn wetenschappelijke talenten lag Christiaans kracht in zijn persoonlijke contacten. Hij had vele islamitische vrienden, van de gewone man tot de hoogste academische en religieuze kringen. Hij was lid van vele gemengd islamitisch-christelijke groepen en van commissies van het Egyptische Ministerie van Cultuur en de prestigieuze bibliotheek van Alexandrië, waartoe zelden een niet-Egyptenaar wordt uitgenodigd. Zo stelde hij de Kerk present in het intellectuele milieu van de Islam. Tegelijkertijd probeerde hij in christelijke milieus de Islam zo te presenteren als moslims dat graag zagen. Getuige daarvan is zijn boek 'Christenen en Moslims. Confrontatie of dialoog?' dat in de oorspronkelijke Franse versie

de sprekender titel heeft Chrétiens et musulmans frères devant Dieu? Daarbij is het vraagteken in de geest van de schrijver eigenlijk een uitroepeten. Een hersenbloeding bracht Christiaan in 2009 terug naar Nederland, waar hij verzorgd werd in het Berchmanianum. Hij die vroeger zo actief was geweest was nu veroordeeld tot volledige rust, trouw bezocht door zijn broer en familie, die hem zo dierbaar waren. Hij aanvaardde het in volle overgave. Christiaan overleed in de avond van 12 mei. De volgende dag was de uitvaart, want hij had gevraagd dat zijn lichaam ter beschikking zou worden gesteld van de wetenschap. Een honderdtal mensen nam later afscheid van hem in een speciale gedachtenisviering, die in Den Haag georganiseerd was door zijn broer.

Pater Frans Rens (1938 - 2016)

Frans Rens werd geboren te Oevel (bij Antwerpen) op 5 augustus 1938. Hij was leerling van het Xaveriuscollege te Borgerhout.

Op school was hij een populaire figuur door zijn sportieve prestaties. Hij speelde voetbal op de positie van centrale verdediger, de spil van de ploeg. Een spilfiguur zou hij ook later blijven. Hij trad in bij de jezuïeten op 7 september 1958. In 1963 ging hij op stage naar Congo, in het beginnende college van Kingunda. Later zou die school naar Kasongo-Lunda verhuizen. Met dit college en ook met het Xaveriuscollege zou hij altijd nauwe banden bewaren. Tussen beide colleges zou een jarenlange samenwerking groeien: het Mabele-project. In 1966 begon hij, terug in Heverlee, aan zijn theologische vorming om er tot priester gewijd te worden op 5 juli 1969. Na één jaar studie in Lumen Vitae (catechese) vertrok hij naar de parochie van Popokabaka Saint-Sauveur als 'excurrens', rondreizend missionaris. In die jaren liet Frans zich overal kennen als een ingoed mens: in Dinga, Popokabaka en Kasinsi. In juli 1981 werd hij regionaal overste van de regio Popokabaka. En vervolgens pastoor in Suka, in Kitenda, in Kingunda. Frans kon op vele plaatsen ingezet worden. Hij was er sterk genoeg voor, fysiek, geestelijk en sociaal. In 2006 vroeg de provinciaal hem om overste te worden in Kikwit. Voor Frans een grote maar geen onoverkomelijke uitdaging. In mei 2011 moest hij voor verzorging naar België. Zijn slepende ziekte was een zwaar kruis maar dat was niet meteen aan hem te merken. Het bleef een genoegende deze warmhartige man te mogen bezoeken. Helaas

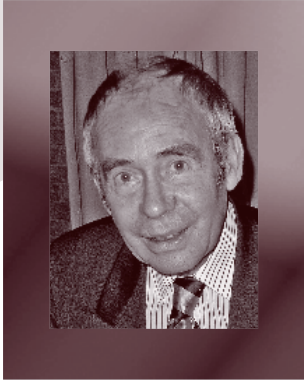
kwam toen die pijnlijke val in de liftkoker. Vele weken heeft hij tussen leven en dood gelegen in het ziekenhuis, maar nog altijd met grote sereniteit en humor. Hij moge nu rusten in de vriendschap van zijn Heer.

Pater Nico Sprokel (1928-2016)

Nico werd geboren in Heerlen, maar groeide op in Kerkrade, als oudste van acht kinderen. Zijn vader was er gemeentesecretaris. Hij deed zijn middelbare school in Rolduc en trad in 1948 in het noviciaat. In 1958 werd hij priester gewijd in Maastricht en na zijn tertiaat in Florence deed hij twee jaar filosofie in Rome. In 1972 promoveerde hij in de filosofie met een dissertatie over Heidegger. Nico doceerde enige jaren filosofie aan het Berchmanianum, toen nog studiehuis. In 1966 verhuisde Nico naar Rome, waar hij zou blijven tot 1999. Aanvankelijk werd hij repetitor aan het Germanicum met voornamelijk Duitstalige studenten, later verhuisde hij als professor naar de Pauselijke Universiteit

Gregoriana waar hij geschiedenis van de filosofie en filosofie van de geschiedenis doceerde. Hij was een zeer behulpzame professor, die vele studenten door hun examens en dissertaties heen heeft geholpen. Daarbij bleef hij zelf heel bescheiden op de achtergrond. Hij was ook zeer geliefd bij zijn collega's. Naast zijn academisch werk was hij ook pastoraal heel actief o.a. als geestelijk begeleider van de Vrouwen van Bethanië en hun Foyer Unitas aan het Piazza Navona. Hij werd ook veel gezocht als biechtvader. Voor de in Rome levende Nederlandse jezuïeten was Nico een uitstekend gastheer. Op 70-jarige leeftijd kwam Nico naar Nederland terug, en werd door zijn stadsgenoot de bisschop van Roermond gevraagd om docent filosofie te worden aan het Groot Seminarie van Rolduc. Met veel plezier keerde Nico terug naar de plaats van zijn jeugd. Tien jaar was hij docent in Rolduc en assisteerde met groot enthousiasme in de verschillende parochies van Kerkrade. Gezichtsproblemen dwongen hem in 2009 naar het Berchmanianum te komen. Zijn leven lang had Nico slechte ogen en op het eind van zijn leven was hij geheel blind. Geholpen door zijn medebroeders bleef hij zolang mogelijk deelnemen aan het gewone dagritme van de communiteit, waarbij hij met zijn scherpe geest en brede kennis waardevolle bijdragen bleef leveren aan de gesprekken. Uiteindelijk eiste het voortdurend in duisternis leven zijn tol en raakte hij verward. Kort daarop is hij gestorven, op 17 mei.

Pater Frans Tromp
(1934 - 2016)

Frans werd geboren in Sneek, als derde kind van zeven. Hij verschilde zeven jaar in leeftijd met de broer boven hem en zijn geboorte was een bron van grote vreugde. Hij doorliep het gymnasium α als interne leerling van het Canisius College in Nijmegen. In 1953 trad hij in het noviciaat. Na de filosofie studeerde hij Duits in Leiden. In 1970 werd hij priester gewijd in Amsterdam. Van 1970 tot 1981 was hij leraar Duits aan

het Maartens College in Haren en assisteerde hij in parochies. In 1974 bezocht hij de berg Athos op zoek naar een nieuwe vorm van innerlijk leven. Het werd voor hem belangrijker om te weten wáár God gevonden kan worden dan de definitie wie of wat God is. In de Schrift vond hij de verhalen van mensen die God in hun leven hadden ervaren. Met Paulus voelde hij dat wij in God leven, bewegen en zijn (Hand. 17:28).

Dit werd nog versterkt toen hij in 1981 op tertiaat ging naar Amerika en daar gedurende 2 jaar cursussen volgde in spiritueel leiderschap.

Na zijn terugkeer in Nederland wijdde hij zich geheel aan het geven van retraites en van persoonlijke geestelijke begeleiding. Aanvankelijk woonde hij in 'Om Vuur' in Deventer, maar al spoedig verhuisde hij naar 'De Breul' in Zeist. Toen dat huis sloot in 1995 ging Frans alleen wonen in Utrecht, waar hij voor velen een uitstekend gastheer

was. Frans hielp de jaarlijkse *Exerzitienwoche* organiseren en was lid van de *Oekumenische Arbeitskreis* Enneagram. Op eigen manier leefde hij mee met ieder in zijn familie en had hij een luisterend oor voor anderen. Hij is voor velen een bron van inspiratie geweest. Zelf vond Frans inspiratie in zijn vele avontuurlijke reizen en in zijn brede belangstelling voor alle vormen van kunst; literatuur nam daarbij een belangrijke plaats in. In zijn laatste levensjaar ging zijn gezondheid erg achteruit. Na een val waarbij hij zijn heup brak kwam hij in het Diaconessenhuis in Utrecht, waar geconstateerd werd dat hij aan een ongeneeslijke ziekte leed, die in een vergevorderd stadium was. Na ruim een week in het ziekenhuis overleed hij daar in alle rust en vol overgave. Hij keek met tevredenheid op zijn leven terug en vroeg als teken daarvan tijdens zijn uitvaart het gedicht van Rilke te lezen: *Herr: es ist Zeit. Der Sommer war sehr groß.*

Het Levensgebed

Een serie podcasts om terug te kijken op de voorbij tijd: stilstaan, mét God, om biddend te reflecteren op je eigen ervaring van de dag en zo aandachtiger te leven, op: www.biddenonderweg/levensgebed

Wiggert Molenaar SJ sluit laatste vormingsjaar af

In dit artikel blikt broeder jezuïet Wiggert Molenaar terug op het tertiaat, ofwel het laatste vormingsjaar van de jezuïeten. Hij bracht onder andere dertig dagen in stilte door tijdens de grote retraite.

De Sociëteit van Jezus is waarschijnlijk de meest internationale religieuze orde binnen de Rooms-katholieke Kerk met jezuïeten in meer dan 100 landen. De uiteindelijke verklaring hiervoor is het missionaire karakter van de spiritualiteit van Ignatius van Loyola. De gelofte van *stabilitas loci* - je vestigen in een bepaalde plaats voor de rest van je leven - zoals de benedictijnen die kennen, is jezuïeten volkomen vreemd. Weet waar je aan begint wanneer je jezuïet wilt worden! Sinds mijn intrede in 2003 verhuisde ik acht keer

en woonde ik in Engeland, Frankrijk, Nederland en Spanje. Voor de twee jaar van mijn noviciaat ging ik naar Birmingham in Engeland; in Salamanca, Spanje, was de thuisbasis voor de laatste fase in mijn opleiding, het tertiaat. Dit jaar (acht maanden), wordt ook wel 'derde jaar' genoemd met een verwijzing naar de twee jaar van het noviciaat. Je zou het een verkorte herhaling van het noviciaat kunnen noemen - de cirkel is nu rond. In de officiële stukken spreekt men over het tertiaat als een '*schola affectus*', een school van het affect, waarbij ik affect vertaal met: doorvoelde kennis. Jezuiten hadden (hebben?) de reputatie intellectuele types te zijn, maar in de opleiding van een jezuïet, net zoals in de scholen van de orde, is er aandacht voor de héle mens: voor het verstand, maar ook voor het gevoel, bijvoorbeeld. In Spanje wonen vond ik verrassend interessant. Een bezoek aan de plaatsen die een rol gespeeld hebben in Ignatius' leven zoals Manresa, Loyola en Montserrat, is een vast onderdeel van het tertiaat in Spanje. Deze bezoeken zijn een mooie illustratie

Deelnemers en staf van het tertiaat, met centraal Wiggert Molenaar SJ

bij de bestudering van de belangrijke documenten uit de begintijd van de orde die we lezen in Salamanca. Ook deze stad kwamen we tegen in de autobiografie van Ignatius, *Het verhaal van de pelgrim*. Waarschijnlijk had hij zeer gemengde gevoelens ten aanzien van deze stad: hij bracht er enige tijd door in de gevangenis van de Inquisitie.

Ignatius noemt niet de grote schoonheid van de oude universiteitsstad (*1218) die als bijnaam *ciudad dorada* heeft. Deze naam dankt zij aan de gouden gloed waar de stad zich van tijd tot tijd in baadt dankzij de steensoort die gebruikt wordt bij de constructie van de gebouwen. Het tertiaat in Salamanca bevindt zich in één van de grootste huizen van de jezuïeten in Europa. Behalve de zes tertiariissen afkomstig uit vijf landen (Brazilië, Cuba, Nederland, Oost-Timor en Spanje) en hun begeleider (de instructor), wonen er ongeveer 60 meestal wat oudere jezuïeten die het wel leuk vinden dat het tertiaat in hun huis gevestigd is. Verder is er een groepje jonge Spaanse jezuïeten die meestal filosofie studeren in de stad en huisvest het gebouw een centrum voor ignatiaanse spiritualiteit waar veel cursussen en retraites georganiseerd worden.

Grote retraite

Het allerbelangrijkste onderdeel van het derde jaar was de retraite van een maand. Ik had deze al gedaan tijdens het noviciaat, maar zoals men al voorspelde, deze keer was het heel anders. We deden onze retraite in november in Loyola in Baskenland, bij het geboortehuis van Ignatius dat is 'opgeslokt' door een veel groter bouwwerk. De combinatie van de prachtige omgeving en de barokke schittering van het heiligdom, van natuur en cultuur, had een positief effect op mij – samen met het mooie weer.

We begonnen en eindigden de retraite in de kamer waar Ignatius, herstellend van een oorlogswond, een visioen gehad heeft. Je kunt er de volgende inscriptie lezen: 'Hier gaf Ignatius van Loyola zich over aan God.' Onze instructor, Antonio Guillén, opende belangrijke perspectieven door tijdens zijn preek op 31 oktober aan te geven: 'Eigenlijk is het andersom - hier gaf God zich over aan Ignatius van Loyola.'

De grote retraite had een drievoudig effect op mij: een verdieping van mijn relatie met Jezus, een

bevestiging van mijn roeping als broeder jezuïet en een oriëntatie op praktisch vlak. Mijn provinciaal had me gevraagd om tijdens de retraite na te denken over wat ik zou willen doen na Spanje. Voor het eerst vroeg ik me echt af: 'Wat is mijn diepste verlangen met betrekking tot mijn werk in de jezuïetenorde?' - in de overtuiging dat God tot ons spreekt in onze diepste verlangens. Dit duidelijk te hebben - zelfs wanneer de provinciaal niet aan dit verlangen kan voldoen - geeft enorm veel rust.

In Salamanca lezen we bijvoorbeeld over de spiritualiteit en de geschiedenis van de orde, wisselden we uit over de geloften, ontvingen we interessante gastsprekers en op zaterdag gingen we helpen in een ziekenhuis of een centrum voor daklozen. De maand maart werkte ieder van ons apart in een instelling elders in Spanje; ik in een centrum voor geestelijk gehandicapten in Alicante. Ik zag er nogal tegenop: zou de sfeer niet enorm triest zijn? Het tegendeel was waar – zo leek de rit in de bus waarmee de bezoekers van het dagcentrum ('school') werden opgehaald steeds weer op een schoolreisje. Over het algemeen is het derde jaar relaxed, met veel vrije tijd die ik vooral opvulde met het lezen - in het Spaans - van literaire werken door Dostojevski, Tolstoj, Pasternak en anderen. Eindelijk had ik tijd om de derde roman van Donna Tartt te lezen evenals de debuutroman van de bekende Amerikaanse jezuïet James Martin. Op zondag gingen mijn medetertiariissen en ik op excursie naar bijvoorbeeld: het beroemde stadje Avila, de sneeuw in de Sierra de Béjar, een gerestaureerd fort net over de grens met Portugal.

Inmiddels ben ik teruggekeerd in de Lage Landen in het Noorden, waar ik aan mijn nieuwe missie ben begonnen. Ik ben benoemd als secretaris van de provinciaal van de Vlaamse en Nederlandse jezuïeten en minister (hoofd huishouding) van de provinciale curie (hoofdkantoor). Mijn nieuwe woon- en werkplek is de prachtige stad Antwerpen – het bevalt me goed om in het buitenland te blijven wonen; ook al is de afstand tot de grens minder dan vijftig kilometer!

Wiggert 'Victor' Molenaar SJ

Meer info over de vorming van jezuïeten:
www.jezuïeten.org/nl/jezuïet-woorden/vorming

In de Oude Abdij Drongen:

Zondagmorgenreeks Onderweg

Deze reeks neemt je mee om de brug te slaan tussen de Geestelijke Oefeningen en je eigen leven. Er worden lezingen aangeboden die je gidsen door de rijkdom van het geloof en je op weg zetten om zelf aan het werk te gaan. Elke eerste zondag van de maand komen we hiervoor samen in de voormiddag. Begin 10.15u. Aansluitend vieren we de eucharistie. Er is mogelijkheid tot middagmaal.

2 okt. 16: geestelijke groei: Bart van Emmerik SJ

6 nov. 16: barmhartigheid: Rob Faesen SJ

4 dec. 16: principe en fundament: Dries van den Akker SJ

Weekend stille meditatie

Op zoek naar jezelf en naar God. Voor jongeren van 17 tot 30 jaar.

Van vrijdag 7 oktober 2016 om 19.30u tot zondag 9 oktober 2016 (tot na het middagmaal)

Begeleiding: Walter Ceyssens SJ en Nikolaas Sintobin SJ

Met beelden op verhaal komen

Geestelijke Oefeningen en film

Van woensdag 2 november (18u) tot zondag 6 november 2016 (13.30u)

Begeleiding: Bart van Emmerik SJ, Nikolaas Sintobin SJ, Leo De Weerd SJ

De weg van de schoonheid

We beluisteren muziek van een grote meester met het hart en laten haar binnenkomen in onze innerlijke ruimte.

Incarnatio (Messiah van Händel) 3 dec.2016 (9.30u – 17 u)

Begeleiding: Pieter Van Petegem en Jan Christiaens

OUDE ABDIJ DRONGEN

Drongenplein 26-27, 9031 DRONGEN,

tel. +32 (0)9.226 52 26

www.oudeabdij.be, e-mail: activiteiten@oudeabdij.be

In de KrijtbergAcademie, Amsterdam:

Vijf dinsdagavonden over het Evangelie van Lucas.

Bedoeld als voortgezette vorming voor vrijwilligers in de kerken.

Iedere bijeenkomst staat een deel van het evangelie centraal: 20 september: het lijdensverhaal, 4 oktober: genezingsverhalen, 18 oktober: parabellen, 1 november: onderrichtingen, 15 november: kindheidsverhalen. De serie vormt een geheel, maar elke avond kan ook

afzonderlijk bezocht worden. Elke avond lezen we 20 minuten de tekst en noteren de vragen, die die tekst oproept. We ruimen een uur in voor studie en proberen antwoorden te vinden op onze vragen. Na een korte pauze volgt er een geleide meditatie over het evangelie-gedeelte van die avond.

Locatie: Ignatiushuis, Beulingstraat 11 te Amsterdam

Tijdstip: 19.30 – 21.30 uur

Kosten: € 5,- per avond, ter plaatse te voldoen.

Begeleiding: Gregory Brenninkmeijer SJ

Engelstalige workshop over de geloofsbelijdenis

Zaterdag 15 oktober van 16.00 – 17.00 u.

Engelstalige workshop over de heilige mis

Zaterdag 19 november van 16.00 – 17.00 u.

Locatie van beide workshops: pastorie Krijtberg, Singel 448 te Amsterdam

Coordinator: Bart Beckers SJ

Kosten: €5

Meer info op: www.krijtberg.nl/persoonlijke-geloofsvorming/

Engelstalige lezing over de onderscheiding der geesten

Zaterdag 12 november van 16.00 – 17.00 u.

Door: Nikolaas Sintobin SJ

Locatie: Ignatiushuis, Beulingstraat 11 te Amsterdam

Kosten: €5

Meer info op: www.krijtberg.nl/lezingen/

Voor alle activiteiten van de KrijtbergAcademie geldt: Opgeven bij: academie@krijtberg.nl; tel.: +31 (0)20 623.1923.

Stanislaskapel Delft

Elke zaterdagochtend van 22 oktober 2016 t/m 3 juni 2017.

Locatie: Stanislaskapel, Westplantsoen 73, te Delft.

Tijd: van 10.30 (stipt) tot 11.00 uur met mogelijkheid tot nagesprek tot ca.11.45 uur.

Leiding: jezuïeten en medewerkers.

Inhoud: Geleide meditatie: gedurende een half uur laten we in stilte een bijbeltekst op ons inwerken; zo nu en dan wordt de stilte even onderbroken om de gedachten een impuls te geven. Daarna is er de mogelijkheid tot een nagesprek voor wie wil. In dit nagesprek delen mensen in een eerbiedige sfeer - zonder discussie - iets van wat de meditatie voor hen betekend heeft.

Opgave bij: Bert ten Berge SJ (alleen van nieuwelingen), e-mail: b.tenberge@jezuïeten.org; tel. +31 (0)15-214.31.71

Jezuïeten is een uitgave van de Nederlandse en de Vlaamse provincies van de Sociëteit van Jezus.

Het verschijnt viermaal per jaar en is bedoeld voor familieleden, vrienden, weldoeners en geïnteresseerden. Het blad is in principe gratis. Giften zijn altijd welkom, meer informatie hierover op pag. 2.

Familiedagen houden is het leven in al zijn rijke onvolkomenheid bekijken vanuit Bijbelse achtergrond. Gezien de veelzijdigheid van die Bijbel is de zingeving voor het eigen leven grenzeloos en onuitputtelijk. Elke hedendaagse vraagstelling, menselijk gevoel of gebeurtenis is reeds in Bijbelse tijden gevoeld, meegemaakt en neergeschreven. Het Volk Gods, zoveel gelovige generaties, vochten al met hun houding tot het leven. Zo vandaag ook wij. Tijdens de Familiedagen wordt dit alles gekruid met spel, muziek, liedjes, stille ogenblikken, uitwisseling en gebed. Ouders ontdekken in hun kinderen facetten die nog onbekend bleven; kinderen horen hun ouders verwoorden wat nog teveel vermoed werd: Familiedagen.

*Walter Fabri SJ en deelnemers
Familiedagen*